

OKRESNÝ ÚRAD KOŠICE - OKOLIE

ODBOR STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Hroncova 13, 041 70 Košice

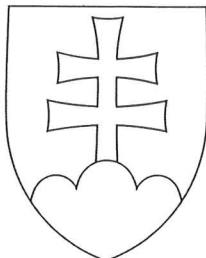
Číslo spisu

OU-KS-OSZP-2022/007136-013

Košice

05. 05. 2022

Obecný úrad Milhošť	
Dátum:	10.5.2022
Podacie číslo:	447/2022
Prílohy/listy:	
Číslo spisu:	
Vybavuje:	

Rozhodnutie

Výrok

Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „okresný úrad“), ako orgán štátnej správy príslušný podľa § 5 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 56 písm. b) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), na základe zámeru navrhovanej činnosti „Ťažba štrkopieskov Milhošť 3“ predloženého navrhovateľom UND – Štrkopiesky, s.r.o., Rastislavova 106, 042 01 Košice, v zastúpení spoločnosťou ESVE, s.r.o., Rázusova 45, 040 01 Košice, po vykonaní zisťovacieho konania o posudzovaní navrhovanej činnosti podľa § 29 zákona a v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), rozhodol podľa § 29 ods. 2 zákona takto:

Navrhovaná činnosť „Ťažba štrkopieskov Milhošť 3“ umiestnená na území Košický kraj, okres Košice-okolie, obec Milhošť, katastrálne územie Milhošť, KN-C: parc. č. 364/7, 364/10, 364/11, KN-E: parc. č. 362/1, 424, 425, 426

sa nebude posudzovať podľa zákona

a pre uvedenú činnosť je preto možné požiadať o povolenie podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na charakter činnosti, informácie uvedené v zámere o navrhovanej činnosti a doručené stanoviská sa ukladajú nasledovné opatrenia:

- Dodržiavať podmienky stanovené Vyhláškou MŽP SR č. 22/2008, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Košická kotlina.
- Počas prevádzky vykonať meranie hluku v životnom prostredí zo stacionárnych a mobilných zdrojov súvisiacich s prevádzkou, t. j. v chránenom území najbližších rodinných domov, ako splnenie povinnosti fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb v zmysle § 52 ods. 1 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V prípade prekračovania limitných hodnôt hluku bude potrebné zabezpečiť vykonanie protihlukových opatrení.
- Druhovú zloženie výsadby drevín rozšíriť o pôvodné druhy topoľov (topoľ biely a topoľ čierny) z dôvodu podpory hniezdenia orla kráľovského.
- Na vhodných stromoch inštalovať hniezdne búbky.
- V prípade výskytu invázií rastlín zabezpečiť ich likvidáciu.
- Navrhovaná činnosť je situovaná do inundačného územia vodného toku Hornád určeného vyhláškou Okresného úradu Košice-okolie č. 1/2013 zo dňa 12.12.2013 a je potrebné rešpektovať ustanovenia citovanej vyhlášky a zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov.

- V zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 písm. d) vodného zákona je na odkrytie hladiny podzemných vôd v dôsledku ťažby piesku, štrku alebo iných nevyhradených nerastov potrebné povolenie orgánu štátnej vodnej správy. Príslušným orgánom štátnej vodnej správy na vydanie povolenia na odkrytie hladiny podzemných vôd v dôsledku uvažovanej ťažby štrkopieskov v k. ú. Milhošť na vyššie uvedených parcelách je v súlade s § 60 ods. 1 písm. a) 1. vodného zákona Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie (jedná sa o hraničný úsek vodného toku Hornád).
- V prípade rozšírenia ťažby bude potrebné aktualizovať povodňový plán zabezpečovacích prác, predložiť na odsúhlasenie SVP, š. p., OZ Košice a následne na schválenie Okresnému úradu Košice-okolie, odboru starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej vodnej správy.
- Ten, kto má záujem realizovať činnosť, ktorou môže dôjsť k nesplneniu environmentálnych cieľov podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona je povinný pred jej povolením požiadať orgán štátnej vodnej správy (Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie) o vydanie záväzného stanoviska podľa § 16a vodného zákona. V záväznom stanovisku orgán štátnej vodnej správy určí, či sa pred povolením činnosti vyžaduje výnimka.
- Realizovať všetky opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov zmeny navrhovanej činnosti.

Odôvodnenie

Okresný úrad Košice-okolie prijal listom zo dňa 28.09.2021 od spoločnosti ESVE, s.r.o., Rázusova 45, 040 01 Košice, podľa § 22 ods. 6 zákona žiadosť o upustenie od variantného riešenia navrhovanej činnosti „Ťažba štrkopieskov Milhošť 3“.

Na základe písomnej žiadosti okresný úrad podľa § 22 ods. 6 zákona upustil od požiadavky variantného riešenia zámeru listom č. OU-KS-OSZP-2021/013215-003 zo dňa 29.09.2021.

Navrhovateľ listom doručeným dňa 18.03.2022 predložil okresnému úradu podľa § 22 zákona zámer navrhovanej činnosti „Ťažba štrkopieskov Milhošť 3“, vypracovaný podľa prílohy č. 9 zákona.

Zámer navrhovanej činnosti svojimi parametrami je podľa prílohy č. 8 zákona zaradený do kapitoly č. 1. Ťažobný priemysel: položka č. 15: Ťažba ostatných nerastov, ak nie sú uvedené v položkách č. 1-6, 9-14 – prahová hodnota pre zisťovacieho konanie: od 100 000 t/rok do 200 000 t/rok alebo od 5 ha do 10 ha záberu plochy.

Účelom zámeru navrhovanej činnosti je ťažba a úprava nevyhradeného nerastu štrkopieskov pre stavebné účely. Navrhovaná činnosť je na predmetných pozemkoch novou činnosťou – pozemky boli doposiaľ využívané na poľnohospodárske účely. Dotknuté územie je situované pri lokalite, kde navrhovateľ realizuje ťažbu štrkopieskov s vybudovanou infraštruktúrou a technologickou linkou. Navrhovaná činnosť podlieha zisťovaciemu konaniu z dôvodu ťažby štrkopieskov 160 000 t/rok a záberu plochy 8,2845 ha.

Pre povolenie navrhovanej činnosti sa bude vyžadovať rozhodnutie zo zisťovacieho konania v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Okresný úrad Košice-okolie v súlade s § 23 ods. 1 zákona zaslal zámer „Ťažba štrkopieskov Milhošť 3“ rezortnému orgánu, povoľujúcemu orgánu, dotknutým subjektom a dotknutým obciam listom zo dňa 21.03.2022. Uvedený zámer zverejnil na webovom sídle MŽP SR na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/tazba-strkopieskov-milhost-3>.

Na okresný úrad doručili svoje písomné stanoviská tieto subjekty:

Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie zaujal nasledovné stanoviská za jednotlivé úseky odboru:

Úsek štátnej vodnej správy listom č. OU-KS-OSZP-2022/007266 zo dňa 23.03.2022 uvádza, že z hľadiska ochrany vodných pomerov nemá k zámeru činnosti námietky a zároveň vyjadruje, že predmetný zámer činnosti by sa nemal posudzovať podľa zákona.

Upozorňuje na nasledovné skutočnosti:

- Navrhovaná činnosť je situovaná na územie v blízkosti hraničného úseku vodného toku Hornád a vo veciach týkajúcich sa hraničných vodných tokov dáva v zmysle ustanovenia § 60 ods. 1 písm. c) vodného zákona vyjadrenie Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie.

- Navrhovaná činnosť je situovaná do inundačného územia vodného toku Hornád určeného vyhláškou Okresného úradu Košice-okolie č. 1/2013 zo dňa 12.12.2013 a je potrebné rešpektovať ustanovenia citovanej vyhlášky a zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov.

- V zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 písm. d) vodného zákona je na odkrytie hladiny podzemných vôd v dôsledku ťažby piesku, štrku alebo iných nevyhradených nerastov potrebné povolenie orgánu štátnej vodnej správy. Príslušným orgánom štátnej vodnej správy na vydanie povolenia na odkrytie hladiny podzemných vôd v dôsledku uvažovanej ťažby štrkopieskov v k. ú. Milhosť na vyššie uvedených parcelách je v súlade s § 60 ods. 1 písm. a) 1. vodného zákona Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie (jedná sa o hraničný úsek vodného toku Hornád).

- Rozhodnutím č. OU-KS-OSZP-2020/009662 zo dňa 14.07.2020 schválil Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie, povodňový plán zabezpečovacích prác zhotoviteľa stavby pre „Štrkovisko – Milhosť – dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu – štrkopieskov“ (pre ťažbu na parcelách KN-„C“ č. 497/4, č. 497/5, č. 956/17, č. 1061/2 v k. ú. Milhosť). V prípade rozšírenia ťažby bude potrebné povodňový plán zabezpečovacích prác aktualizovať, predložiť na odsúhlasenie SVP, š. p., OZ Košice a následne na schválenie Okresnému úradu Košice-okolie, odboru starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej vodnej správy.

Upozorňuje, že ten, kto má záujem realizovať činnosť, ktorou môže dôjsť k nesplneniu environmentálnych cieľov podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona je povinný pred jej povolením požiadať orgán štátnej vodnej správy (Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie) o vydanie záväzného stanoviska podľa § 16a vodného zákona. V záväznom stanovisku orgán štátnej vodnej správy určí, či sa pred povolením činnosti vyžaduje výnimka.

Vyhodnotenie – pripomienky sa akceptujú a upozornenia sú zapracované do opatrení rozhodnutia.

Úsek odpadového hospodárstva listom č. OU-KS-OSZP-2022/007297 zo dňa 23.03.2022 uvádza, že k predloženému zámeru z hľadiska odpadového hospodárstva nemá pripomienky.

Vyhodnotenie – akceptuje sa.

Úsek ochrany ovzdušia listom č. OU-KS-OSZP-2022/007267 zo dňa 24.03.2022 uvádza v stanovisku nasledovné: Záujmové územie je situované v k. ú. Milhosť. Z hľadiska ochrany ovzdušia na základe hodnotenia kvality ovzdušia v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 137/2010 Z. z. zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov záujmové územie nie je v oblasti vyžadujúcej osobitnú ochranu ovzdušia. Plošným zdrojom znečisťovania ovzdušia so zdrojom prevažne emisií TZL (prach) sú realizácia humóznej a technologickej skrývky a ich skládka, skládky štrkopieskov, vnútroareálové nespevnené komunikácie slúžiace na prepravu vyťaženej suroviny a ťažobné mechanizmy. V čase suchého a veterného počasia sa prašnosť eliminuje skrúpaním. Samotná ťažba štrkopieskov nie je zdrojom emisií TZL, nakoľko ich ťažba sa vykonáva čiastočne alebo úplne pod hladinou podzemnej vody, vyťažené štrkopiesky sú vlhké. Taktiež triedenie jednotlivých frakcií vyťaženej suroviny sa vykonáva mokrým spôsobom. Navrhovaná činnosť je podľa § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov malým zdrojom znečisťovania ovzdušia.

K predloženému zámeru z hľadiska ochrany ovzdušia nemá pripomienky a je možné ho akceptovať.

Vyhodnotenie – akceptuje sa.

Úsek ochrany prírody a krajiny listom č. OU-KS-OSZP-2022/007353 zo dňa 24.03.2022 uvádza, že navrhovaná činnosť sa nachádza v území s prvým stupňom ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. Potvrďuje, že zámer navrhovanej činnosti sa nedotýka záujmov ochrany prírody a nebude mať významné nepriaznivé vplyvy na lokality súvislej európskej sústavy chránených území. Úsek ochrany prírody a krajiny s navrhovanou činnosťou súhlasí za dodržania podmienok stanovených Vyhláškou MŽP SR č. 22/2008, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Košická kotlina na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola rároha, sovy dlhochvostej, ďatľa hnedkavého, bociana bieleho, prepelice poľnej, orla kráľovského a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Vyhodnotenie – akceptuje sa.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach listom č. 2022/02430-02/870/HŽPZ zo dňa 28.03.2022 zaslal nasledovné stanovisko:

Zámer „Ťažba štrkopieskov Milhosť 3“ je možné z hľadiska požiadaviek ustanovených na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia akceptovať s tým, že:

- počas prevádzky bude potrebné vykonať meranie hluku v životnom prostredí zo stacionárnych a mobilných zdrojov súvisiacich s prevádzkou, t. j. v chránenom území najbližších rodinných domov, ako splnenie povinnosti fyzických

osôb – podnikateľov a právnických osôb v zmysle § 52 ods. 1 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V prípade prekračovania limitných hodnôt hluku bude potrebné zabezpečiť vykonanie protihlukových opatrení.

Vyhodnotenie – pripomienka sa akceptuje a je zapracovaná do opatrení.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Košice-okolie listom č. ORHZ-KS1-2022/000034-002 zo dňa 24.03.2022 zaslalo stanovisko, v ktorom z hľadiska ochrany pred požiarimi nepredpokladá vznik negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Vyhodnotenie – akceptuje sa.

Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja listom č. OU-KE-OSZP1-2022/019497-002 zo dňa 08.04.2022 zaslalo nasledovné stanovisko:

Podľa § 9 ods. 1 písm. w) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), orgán ochrany prírody a krajiny je dotknutým orgánom v konaniach podľa osobitných predpisov vo veciach ochrany prírody a krajiny, najmä ak ide o vydanie rozhodnutia v zisťovacom konaní alebo záverečného stanoviska v konaní o posudzovaní strategického dokumentu alebo jeho zmeny alebo navrhovanej činnosti alebo jeho zmeny na životné prostredie.

Uvedený zámer navrhovanej činnosti zasahuje do územia Natura 2000 – Chráneného vtáčieho územia SKCHVU009 Košická kotlina a plánuje sa v blízkosti (cca 850 m) územia ÚEV Hornádske meandre.

Pri aplikovaní predpokladu, že predložený zámer navrhovanej činnosti je plánovaný priamo v území Natura 2000, a môže mať významný vplyv na toto územie, riadi sa vydávanie záväzného stanoviska orgánu ochrany prírody podľa § 9 ods. 1 písm. w) zákona k zisťovaciemu konaniu ustanovením § 65 ods. 1 písm. r) zákona.

Podľa § 65 ods. 1 písm. r) zákona je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky dotknutým orgánom v konaní podľa osobitného predpisu a vydáva záväzné stanovisko podľa § 9 ods. 1 písm. w) ak sa konanie týka plánu alebo projektu, ktorý môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným projektom významný vplyv na územie európskej sústavy chránených území a vydáva stanovisko podľa osobitného predpisu.

Na základe vyššie uvedeného podľa § 20 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov postupuje predmetné podanie Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky ako vecne a miestne príslušnému správne orgánu na vydanie požadovaného stanoviska.

Vyhodnotenie – akceptuje sa. Stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody a biodiverzity, odboru štátnej správy ochrany prírody a krajiny nebolo doručené v zákonom stanovenej lehote.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia geológie a prírodných zdrojov, odbor štátnej geologickej správy listom č. 3948/2022-5.3, 21135/2022 zo dňa 11.04.2022 zaslal stanovisko, kde k spracovaniu kapitol týkajúcich sa geologickej problematiky uvádza nasledovné:

1. V zámere je množstvo zásob štrkopieskov vyčíslené kvalifikovaným odhadom. Upozorňuje, že vzhľadom na aktuálne platné podmienky zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov (§ 18 ods. 2 a § 45b ods. 4) požaduje na ložisku nevyhradeného nerastu spracovanie výpočtu zásob podľa prílohy č. 6 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon v znení neskorších predpisov a jeho posúdenie a schválenie ministerstvom. Výpočet zásob môže spracovať iba fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá má geologické oprávnenie (§ 4 ods. 1 písm. a) geologického zákona) a zároveň zodpovedný riešiteľ spĺňa kritéria odbornej spôsobilosti pre ložiskový geologický prieskum (§ 9 ods. 2 písm. b) geologického zákona. Povolenie navrhovanej činnosti príslušným orgánom štátnej správy podmieňuje vydaním rozhodnutia o schválení zásob nerastov.

2. V kapitole III.1.2 Horninové prostredie bude potrebné aktualizovať údaje, keďže v súčasnosti je seizmicita územia pre stavebné účely posudzovaná podľa normy STN EN 1998-1 Navrhovanie konštrukcií na seizmickú odolnosť, Časť 1: Všeobecné pravidlá, seizmické zaťaženia a pravidlá pre budovy; STN EN 1998-1/NA/Z1 Národná príloha Zmena 1 a STN EN 1998-1/NA/Z2 Národná príloha Zmena 2, na hodnotenie makroseizmickej intenzity územia sa namiesto stupnice MSK-64 používa stupnica EMS-98.

3. V zámere sa uvádza, že na ložisku sa bude dobývať aj spod hladiny podzemnej vody. Žiada o vyhodnotenie možných environmentálnych rizík, spojených s realizáciou činnosti v záplavovom území rieky Hornád a zvýšenej zraniteľnosti podzemnej vody jej odkrytím v ťažobných jamách.

4. Podľa oznámenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra je v predmetnom území evidované výhradné ložisko „Seňa - Milhost“ - štrkopiesky a piesky (64I) s určeným DP, CHLÚ a ložisko nevyhradeného nerastu

„Milhošť“ - štrkopiesky a piesky (4689), územie spadá do oblasti stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 1:

V ťažobnom území (pozemky KN-C parc. č. 364/7, 364/10, 364/11 a KN-E parc. č. 362/1, 424, 425 a 426 v k. ú. Milhošť) sa nachádza časť ložiska štrkopieskov Seňa – Milhošť. K tomuto ložisku bola vypracovaná záverečná správa a výpočet zásob autorov V. Sedlár, J. Tabák a P. Valko, ktorá bola doplnená a schválená uznesením komisie pre klasifikáciu zásob ložiska č. 571-05/36-83 so stavom zásob k 03.12.1981.

Stav zásob na ložisku

- geologické zásoby celkom – 8 799 000 m³,
- bilančné zásoby voľné – 3 568 000 m³,
- bilančné zásoby viazané – 5 231 000 m³.

Pozemky, na ktorých sa činnosť navrhuje sú súčasťou geologickým prieskumom overeného ložiska Seňa – Milhošť. Zásoby sú na ložisku overené, a preto sa neuvažuje s realizáciou ďalších prieskumných prác.

Vyhodnotenie požiadavky č. 1 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľa. Potvrďuje existenciu vyššie uvedenej záverečnej správy, ktorá obsahuje výpočet zásob v ložisku štrkopieskov Seňa – Milhošť.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 2:

Údaje sú v zámere aktualizované.

Vyhodnotenie požiadavky č. 2 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľa a potvrdzuje aktualizáciu údajov v zámere navrhovanej činnosti.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 3:

Vplyv ťažby je vyhodnotený v prílohe zámeru. Pri plnení opatrení podľa § 39 vodného zákona sa neidentifikoval nepriaznivý vplyv na podzemné vody a zdroje podzemných vôd.

Vyhodnotenie požiadavky č. 3 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Vyhodnotenie možných environmentálnych rizík, spojených s realizáciou činnosti v záplavovom území rieky Hornád a zvýšenej zraniteľnosti podzemnej vody jej odkrytím v ťažobných jamách je spracované v prílohe č. 2 zámeru navrhovanej činnosti – Posúdenie hydrogeologických pomerov v miestach plánovanej ťažby štrkopieskov na ložisku Milhošť, ktoré bolo vypracované doc. Ing. Ladislavom Tometzom, PhD. – INHYGEO, Škultétyho 2, 040 01 Košice zo dňa 23.11.2021. Súčasne bude súlad navrhovanej činnosti s článkom 4.7 Rámcovej smernice o vode v zmysle § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona (navrhovateľ požiada o stanovisko podľa § 16a vodného zákona príslušný orgán štátnej vodnej správy).

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 4:

Radón sa vo voľnom priestore rozptyľuje a je prakticky neškodný. Podobne neškodný je aj rozptýlený vo vode. V prípade šírenia radónu vzduchom, prenikania do interiérov budov a hromadeniu sa v interiéroch a podzemných priestoroch (napr. podzemné bane, jaskyne), jeho dlhodobá inhalácia v interiéroch vo vysokých dávkach je škodlivá a ožiarenie dcérskymi produktami rádioaktívneho rozpadu môže viesť k zdravotným problémom. Pri ťažbe štrkopieskov na voľnom priestranstve môže dôjsť k zvýšenému úniku radónu z podlažia, ktorý sa rozptyľuje a nedochádza k jeho hromadeniu. V rámci navrhovanej činnosti sa nenavrhujú stavby, ktoré vyžadujú ochranu podzemných a prízemných priestorov pred radónom.

Vyhodnotenie požiadavky č. 4 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľa.

Zo strany verejnosti bolo v stanovenej lehote doručené stanovisko:

Združenie domových samospráv, zastúpené predsedom Marcelom Slávikom, so sídlom Rovniankova 14, P.O.BOX 218, 851 02 Bratislava, doručilo elektronickou poštou dňa 31.03.2022 Okresnému úradu Košice-okolie, odboru starostlivosti o životné prostredie vyjadrenie v procese EIA k zámeru „Ťažba štrkopieskov Milhost' 3“ s nasledovnými pripomienkami (uvedená citácia predmetného stanoviska):

Z hľadiska budúcich vplyvov nás zaujíma, akým spôsobom bude navrhovateľ reagovať na klimatickú krízu a jej prejavy; zaujíma nás jeho plán zelenej transformácie svojej činnosti a znižovanie uhlíkovej stopy a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Zaujíma nás, akým spôsobom bude reagovať na uvedené ekologické a environmentálne krízy a výzvy a to zodpovedaním nasledovných otvorených otázok:

1) Príčiny dnešného zlého stavu hospodárstva treba hľadať v ekonomických reformách prvej Dzurindovej vlády. Nemožno im uprieť, že tieto reformy (spojené aj s rozpredávaním štátneho majetku, tzv. slovenského rodinného striebra) priniesli krátkodobé úspechy. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska však naša ekonomika patrí medzi najzraniteľnejšie v Európe a zároveň za najmenej pripravené čeliť výzvam spojeným so zvyšovaním automatizácie a postupným nahrádzaním ľudskej práce výkonnými robotmi (napr. Slovensko je výrobná linka automobilov, ale zásadnejší výskum automobilky realizujú v iných štátoch).

Podľa viacerých názorov, Slovensku hrozí tzv. pasca stredných príjmov:

Na druhej strane Slovensko čelí najbližšie desiatky rokov neuveriteľne obrovskej ekonomickej výzve. Ide o výzvu, ako nepadnúť do pasce strednopríjmových krajín. Zdrojom slovenského rastu za posledných dvadsať rokov bol práve obchod a vývoz. Slovensko neprodukuje veľmi inovatívnu pridanú hodnotu. Ako budeme ekonomicky rásť – a už sa to deje –, konkurenčné výhody začnú klesať. Ak nebudú nízke mzdové náklady, už nebudeme dostatočne konkurencieschopní.

Ide o najväčšiu zmenu, ktorá nastane v slovenskej ekonomike v najbližšom desaťročí a ktorá bude mať dôsledky na politickú mapu krajiny, no žiaden politik o nej nehovorí. Ide o to, ako zmeniť ekonomický model Slovenska a prejsť od nízkonákladovej priemyselnej výroby a zahraničného vývozu na udržateľnejšiu formu rastu, ktorá generuje vyššiu pridanú hodnotu a inovácie. Ide o to, ako urobiť zo Slovenska krajinu, ktorá ľuďom poskytne nielen akúkoľvek novú prácu, ale kvalitnú prácu a príležitosti, pre ktoré slovenský talent nebude musieť utekať do zahraničia. Je mi ľúto, že o tejto kľúčovej otázke slovenskej budúcnosti sa v slovenskej politike veľmi nediskutuje.

Je nepochybné, že ekonomika a hospodárstvo založené na týchto reformách sa vnútorne vyčerpalo a melie z posledného. Slovenská spoločnosť čelí rovnakým problémom, akým čelilo v poslednej dekáde svojej existencie socialistické Československo; dokonca je veľmi podobná aj symptomatika. Pre porovnanie odkazujeme na príhovor Miloša Jakeša v Červenom Hrádku (<https://www.youtube.com/watch?v=cKoQQo8gdPM&t=1257s>), ktorý podľa wikipédie (https://sk.wikipedia.org/wiki/Prejav_Milo%C5%A1a_Jake%C5%A1a_na_%C4%8Cervenom_hr%C3%A1dku) je „sondou do zmýšľania vedúcich predstaviteľov komunistického režimu niekoľko mesiacov pred jeho zánikom. Ortodoxný stúpenec normalizácie Miloš Jakeš v ňom dôrazne apeloval na nutnosť odštartovať zásadné ekonomické a spoločenské reformy. Pomerne presne identifikoval základné a pre režim osudové problémy, ktoré však už nemohli byť riešené v intenciách direktívno-centralistického modelu socializmu.“ Porovnajme štruktúru príhovoru:

- a. útok na ekologických aktivistov
- b. útok na občiansku spoločnosť
- c. útok na politickú opozíciu
- d. konštatovanie potreby perestrojky
- e. nemohúcnosť z prinášania riešení na vážne spoločenské a hospodárske problémy

ZDS v rámci Európskej zelenej dohody (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk) je potrebné nastaviť transformáciu hospodárstva na ekologickom princípe; žiadame navrhovateľa vysvetliť, jeho príspevok k budovaniu ekologického a inovatívneho hospodárstva založeného na znalostiach a občianskej participácii.

2) ZDS tvrdí (podobne ako Európska komisia) že ekonomika nemusí byť v rozpore s ekológiou ale majú sa vzájomne dopĺňať; ako sme opakovane uviedli, toto je dokonca ústavným princípom, ktorý sa doteraz nedarí plne naplniť. Predseda ZDS je autorom interpretácie rozvinutia produkčnej funkcie $Y(X)=f(C)+f(L)+f(A)$; t.j. produkcia sa rovná kombinácii funkcií výrobných faktorov kapitálu, práce a pôdy. Nazdávame sa, že tak ako kapitál je nositeľom trhovej ekonomiky, práca je nositeľom sociálneho rozmeru, tak pôda je nositeľkou environmentálneho rozmeru. ZDS tak presadzuje myšlienku zelenej transformácie hospodárstva tak, aby bola konkurencieschopnou modernou ekonomikou s tým, že túto transformáciu vidíme prostriedkami ekologického zlepšovania nielen samotného

prostredia, ale aj ekologizácie samotnej výroby. Iným slovom, konkurenčnú výhodu môže získať ten, ktorý vhodne investuje do životného prostredia, čo sa mu súčasne vráti na produktivite a teda v konečnom dôsledku na hospodárskom výsledku. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj to, že takto sa súčasne generuje aj sociálny a trhový rast. Slovensko tak môže získať náskok práve v rozhodujúcej kategórii nadchádzajúceho obdobia a to je dôraz na životné prostredie. Inšpiráciou nám môže byť historický rudný banský priemysel v Kremnicku, Štiavnicku, na Spiši a Gemeri, ktorý sa nespoliehal na fosílnu energiu ale na udržateľné formy energie (zväčša tajchy a iné formy vodnej energie). Žiadame navrhovateľa, aby navrhol opatrenia, ktorými prispeje k zelenej transformácii hospodárstva aj celej spoločnosti založenej na inováciách a Európskej zelenej dohode (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk); žiadame úrad, aby takéto opatrenia určil ako záväznú podmienku rozhodnutia.

3) Európska komisia pripravuje balíček energetických reforiem popularizovaných pod názvom „Fit for 55“ (<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fit-for-55/>), čím sa naznačuje ambícia EÚ stať sa uhlíkovo neutrálnym kontinentom. Žiadame navrhovateľa, aby uviedol opatrenia, ktorými navrhuje prispieť k tejto snahe v rámci svojho zámeru. Bližšie vysvetlenie nájdete v odbornom článku (<https://euobserver.com/climate/152419>).

4) Energetická efektívnosť budov, je komplexná téma, ktorá má na jednej strane zabezpečiť znižovanie uhlíkovej stopy budov a na strane druhej pomôcť vlastníkom a prevádzkovateľom budov znižovať náklady na pich prevádzku. Približne tri štvrtiny budov v Európe nie sú energeticky efektívne. Budovy v EÚ spotrebujú asi 40 percent energie a vyprodukujú 36 percent emisií skleníkových plynov. Zvýšenie ich energetickej efektívnosti by prinieslo úspory aj pomohlo zabrzdiť klimatické zmeny. Roku 2030 by mali všetky novopostavené budovy produkovať nulové emisie; pričom do tejto kategórie spadajú aj rekonštrukcie budov. Pri rekonštrukciách je dôraz na kvalitu a hĺbkové systémové rekonštrukcie.

Obnova budov je jedným z pilierov slovenského Plánu obnovy a odolnosti, ktorý ma zabezpečiť zotavenie slovenskej ekonomiky z pandémie COVID-19 a zároveň ho nasmerovať k uhlíkovej neutralite. Preukázanie splnenia tejto požiadavky je teda vo verejnom záujme ako aj v záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska a jeho hospodárstva prostredníctvom znižovania prevádzkových nákladov spojených s budovami.

Viac informácií ako aj informácie o pripravovanej energetickej smernici: <https://euractiv.sk/section/klima/news/nova-smernica-urci-povinne-energeticke-standardy-aj-pre-existujuce-budovy/>. V dôsledku požiadavky na udržateľnosť klimatickej infraštruktúry je pri financovaní z európskych zdrojov potrebné už dnes preukázať splnenie budúcich požiadaviek, aj keď dnes ešte nie je legislatívne podchytené.

5) Glasgowská konferencia a odborný panel konštatoval, že dynamika klimatickej krízy sa od Parížskej konferencie ešte zhoršila (zrejme hystériou navyšovania zaťaženia životného prostredia, kým to ešte nie je zakázané). Preto je nevyhnutné okamžite prijať účinné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov COP26 (<https://e.dennikn.sk/2608713/je-cas-na-nudzovy-rezim-co-sa-stalo-na-klimatickej-konferencii-v-glasgowe-a-co-to-znamenava-pre-slovensko/>); žiadame uviesť a vyhodnotiť účinnosť prijatých opatrení na dosiahnutie týchto cieľov.

Na Slovensku to znamená, že Slovenská klíma sa zmení ešte viac ako doteraz, nadobudne značne stredomorský charakter podobný dnešnému Chorvátsku (<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/599783-klimatolog-fasko-v-ide-o-pravdu-slovensko-bude-mat-pocasio-ako-vnutrozemie-chorvatska-a-bulharska/>). Aké adaptačné a mitigačné klimatické opatrenia zámer implementuje?

Klimatická zmena je podľa IPCC horšia, než sme čakali. Šance na zastavenie otepľovania pod 1,5 stupňa Celzia sú veľmi malé. Môžeme ešte zabrániť úplnej katastrofe, ale mali by sme sa pripraviť na extrémne počasie, suchá a zaplavenie pobrežných oblastí. Následky klimatickej krízy pocíti každé miesto na planéte, píše sa vo februárovej správe Medzinárodného panela pre zmenu klímy (IPCC). Jej obsah podrobnejšie uvádza článok v Denníku N.

Podľa vedcov sa väčšina krajín pripravuje na oteplenie o 1,5 až dva stupne. Bude však vyššie, a opatrenia teda nebudú stačiť. Prioritou je stále zníženie emisií skleníkových plynov, no IPCC zdôrazňuje aj potrebu adaptačných opatrení. Inak povedané, musíme sa pripraviť na život s väčším množstvom prírodných katastrof.

V Európe identifikuje správa štyri riziká: vlny tepla, záplavy, suchá, nedostatok vody. Veľmi bude postihnutý juh Európy. Pri oteplení o dva stupne bude nedostatkom vody trpieť viac ako tretina obyvateľov, pri trojstupňovom náraste teplôt dvakrát viac.

S otepľovaním sú spojené ďalšie riziká: strata prirodzených habitatov a obmedzenie fungovania ekosystému, vyššia úmrtnosť, neúroda, strata úrodnej pôdy.

Chránená nie je ani severná Európa – tú môžu ohroziť záplavy či silné búrky. Suchá a neúroda alebo, naopak, záplavy a silné búrky zasiahnu aj Slovensko.

Najbezprostrednejšie zasiahnutým sektorom bude poľnohospodárstvo. Nedostatok potravín pocítia milióny ľudí. Ohrozené sú najmä najchudobnejšie regióny, no dôsledky pocítia aj Európa, najmä južná. Obmedzená produkcia potravín zdvihne ich ceny.

Poľnohospodári by sa mali zamerať na zadržiavanie vody v krajine a preorientovať sa na ekologické postupy, ktoré nie sú také závislé od závlahy a zvládajú výkyvy počasia.

Mestá sa musia pripraviť na zvládnutie horúčav: napríklad výsadbou verejnej zelene či lepším hospodárením s dažďovou vodou. Vlny horúčav pomáhajú prekonať aj opatrenia ako zelené strechy.

Budeme musieť viac investovať do systémov na monitorovanie a vyhodnocovanie rizík, ako sú záplavy, víchrice, či do odstraňovania ich následkov.

6) Negatívny vplyv na pôdy je výrazné zastavenie úrodnej poľnohospodárskej pôdy, čo je objektívne veľkým environmentálnym problémom; ktorý začína pútať pozornosť odbornej aj laickej verejnosti (<https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/news/vedci-montovne-budujeme-na-najurodnejsej-pode/>).

Kým vplyvom ľudskej činnosti rastie podiel nekvalitných pôd, na úrodných pôdach sa na Slovensku budujú logistické parky a priemyselné závody, informuje Slovenská akadémia vied.

Budovanie logistických parkov, priemyselných závodov, novej dopravnej infraštruktúry či obydli má za následok kontinuálny pokles výmery poľnohospodárskej pôdy na Slovensku. Z celkového počtu 74 priemyselných parkov na Slovensku je až 63 percent typu „greenfield“, teda postavených na zelených lúkach. Krajinní ekológovia zo SAV pri príležitosti Svetového dňa pôdy (5. decembra) uvádzajú aj ďalšie príklady negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú úrodnú pôdu na Slovensku.

Kým nové nehnuteľnosti rastú na zelených lúkach, staré nevyužívané objekty zostávajú opustené a vytvárajú takzvaný brownfield, nedostatočne využívanú, zanedbanú nehnuteľnosť, ktorá zhoršuje estetickú hodnotu krajiny. V mestách sa tvoria tepelné ostrovy, zhoršuje sa odtok vody a zvyšuje sa výskyt povodní. Človek však negatívne ovplyvňuje aj kvalitatívne vlastnosti pôdy.

Vplyvom neuváženej ľudskej činnosti v poľnohospodárskej krajine dochádza k významnej akcelerácii eróznokumulatívnych procesov. V roku 2019 na Slovensku aktuálna vodná erózia ohrozila 275 454 hektárov poľnohospodárskej pôdy, čo predstavuje 14,28 percenta z výmery poľnohospodárskej pôdy Slovenska. Veternou eróziou je ohrozených 6,2 percenta poľnohospodárskej pôdy Slovenska.

V poslednom období pre nevhodné obhospodarovanie pôdy narastá aj podiel pôd ohrozených zhutnením. Dôvodom je využívanie ťažkých mechanizmov na vlhkých pôdach, nedostatočné organické hnojenie, využitie nevhodného sortimentu hnojív, prípadne nedodržiavanie biologicky vyvážených osevných postupov. Údaje za roky 2018 až 2019 poukazujú, že dochádza aj k nárastu zastúpenia poľnohospodárskych pôd s kyslou a slabo kyslou pôdnou reakciou. Žiadame navrhovateľa, aby sa vyjadril aj k tomuto aspektu; najmä prečo nemôže svoj zámer realizovať inde, kde k náporu na zmenšovaniu pôd nedôjde (brownfieldy, iné rozvojové plochy); súčasne žiadame, aby sa vyjadril, ako on prispieva k ochrane poľnohospodárskej pôdy.

7) Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov je základným legislatívnym nástrojom odpadového hospodárstva. Podľa hierarchie odpadového hospodárstva je zneškodňovanie odpadu až na poslednom mieste v prioritách nakladania s odpadom. Reálne je to však na Slovensku najčastejšie používaný spôsob nakladania s odpadom. Príčinou tohto stavu je prevažne lineárny ekonomický model súčasnej spoločnosti. Ťažíme prírodné zdroje, odnášame ich na opačný koniec sveta, kde sa z nich vyrábajú výrobky. Tie sú distribuované do ďalších kútov sveta, kde ich spotrebiteľia kúpia, použijú a vyhodí. Tak vzniká odpad a suroviny vo forme produktov končia na skládkach, v spaľovniach či pohodené vo voľnej prírode.

Žiadame v projekte riešiť výrazný odklon od zneškodňovania odpadu skládkovaním v súčasnosti (lineárna ekonomika) a posunutie odpadového hospodárstva smerom k modelu založenom na cirkulárnej ekonomike – pomocou účinného zhodnocovania materiálov v odpade. Takto sa výrazne minimalizuje odpad a náklady na vstupné materiály i energiu, potrebné pre výrobu nových výrobkov. Navrhovaná činnosť prispieva k plneniu cieľov v oblasti triedenia a recyklácie komunálnych odpadov, ktoré ako členská krajina EÚ musíme splniť: do roku 2035 budeme triediť a recyklovať 65 % komunálnych odpadov, v roku 2035 bude skládkovaných iba 10 % komunálnych odpadov. Do pozornosti kladieme Akčný plán pre zavedenie cirkulárnej ekonomiky (https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_sk); ktorý je plánom Európskej únie pre vysporiadanie sa s ekologickými dôsledkami nevhodných odpadových politík.

Na určenie prípustnosti zámeru v krajine (§ 11 a § 12 zákona o životnom prostredí č. 17/1992 Zb.) ako aj ako odborný základ prípadných navrhovaných environmentálnych opatrení (§ 17 ods. 1 zákona o životnom prostredí) na uvedené požadujeme environmentálne hodnotenie dopadov stavieb na krajinu a obyvateľa (napr. formou hodnotenia

a certifikácie GreenPass (<https://www.environmentalnehodnotenie.sk/>, <https://greenpass.io/>). Na základe výsledkov krajinného hodnotenia žiadame, aby sám navrhovateľ určil primerané environmentálne opatrenia.

Žiadame, aby zmierňujúce opatrenia určené v rozhodnutí ako záväzné podmienky podľa § 29 ods. 13 zákona EIA obsahovali aj:

I. prvky zelenej infraštruktúry a obnovy biodiverzity podľa § 2 písm. zh) až zj) zákona OPK č. 543/2002 Z. z.

II. opatrenia ochrany vôd podľa §5 až §11 Vodného zákona

III. opatrenia realizácie Programu odpadového hospodárstva

IV. opatrenia realizácie obehového hospodárstva

Pri určení týchto opatrení je treba v zmysle §29 ods.3 zákona EIA vychádzať aj z návrhov verejnosti; Navrhujeme, aby navrhovateľ akceptoval nasledovné opatrenia (ktoré sa v praxi osvedčili ako tzv. best available techniques – BAT – krajinných environmentálnych opatrení) alebo sám navrhol k nim lepšiu alternatívu resp. riešenie, ktoré dané environmentálne oblasti splní lepšie/vhodnejšie a to na základe výsledkov požadovaného krajinného hodnotenia. V rámci doplnujúcej informácie žiadame komparatívnu analýzu výhod a nevýhod a zdôvodnenie výsledného vybraného riešenia. Uvedená požiadavka sa vzťahuje k revitalizačnej fáze navrhovanej činnosti.

Zaujímá nás vyhodnotenie kumulatívnych a synergických vplyvov s predchádzajúcimi a budúcimi činnosťami navrhovateľa v území, najmä vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov doterajších ťažieb spolu.

Keďže sa priamo zasahuje do podzemného útvaru podzemnej vody a ten sa transformuje na pozemný útvar, tak je nutné vyhodnotenie vplyvov na vody podľa Smernice o vodách (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=legissum:l28002b>) na ktorom bezpodmienečne trváme.

Pripomienky a odborné podklady doručené k zámeru (vrátane našich) žiadame vyhodnotiť podľa § 20a zákona EIA a to nielen v zmysle vecného posúdenia ale aj v zmysle právneho posúdenia veci a na základe tohto vyhodnotenia rozhodnúť vo veci samej. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR sa rozhodnutia úradov musia realizovať v rámci zákonných kompetencií a zmocnení; podľa § 3 ods. 1 Správneho poriadku sú úrady povinné rešpektovať a presadzovať záujmy štátu a spoločnosti. Environmentálne záujmy sú definované aj v osobitných hmotnoprávných predpisoch chrániacich životné prostredie a jeho zložky, ktorých zoznam je na stránke MŽP SR na adrese <https://www.minzp.sk/legislativa/>. Žiadame teda doručené pripomienky vyhodnotiť vecne aj právne v zmysle týchto právnych predpisov a toto vyhodnotenie uviesť v rozhodnutí. Z vyhodnotenia pripomienok súčasne vyplynie, ktoré podmienky je potrebné uložiť podľa § 29 ods. 13 resp. § 37 ods. 4 zákona EIA.

Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestich hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov: • klíma, • biodiverzita, • voda, • vzduch, • energie a • hodnota; v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť merateľný ukazovateľ, ktorý bude následne monitorovaný aj z hľadiska projektovej analýzy.

Za účelom zabezpečenia efektivity konania, odporúčame úradu aj navrhovateľovi aktívne konzultovať projekt s verejnosťou a v nasledujúcich povoľovacích konaniach kontaktovať verejnosť ešte pred podaním žiadostí na úrad napr. v zmysle § 36 ods. 5, resp. § 64 ods. 1 Stavebného zákona. Prípadnú konzultáciu so ZDS je možné rezervovať tu: <https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk>. ZDS na vykonaní konzultácie trvá.

K pripomienkam Združenia domových samospráv bolo v zastúpení navrhovateľa UND – Štrkopiesky s.r.o., Rastislavova 106, 042 01 Košice, spoločnosťou ESVE, s.r.o., Rázusova 45, 040 01 Košice elektronickou poštou zo dňa 20.04.2022 doručené vyjadrenie k stanovisku dotknutej verejnosti. Stanovisko dotknutej verejnosti správny orgán vyhodnotil takto:

Z hľadiska budúcich vplyvov nás zaujíma, akým spôsobom bude navrhovateľ reagovať na klimatickú krízu a jej prejavy; zaujíma nás jeho plán zelenej transformácie svojej činnosti a znižovanie uhlíkovej stopy a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Zaujímá nás, akým spôsobom bude reagovať na uvedené ekologické a environmentálne krízy a výzvy a to zodpovedaním nasledovných otvorených otázok:

1. Príčiny dnešného zlého stavu hospodárstva treba hľadať v ekonomických reformách prvej Dzurindovej vlády. Nemožno im uprieť, že tieto reformy (spojené aj s rozpredávaním štátneho majetku, tzv. slovenského rodinného striebra) priniesli krátkodobé úspechy. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska však naša ekonomika patrí medzi najzraniteľnejšie v Európe a zároveň za najmenej pripravené čeliť výzvam spojeným so zvyšovaním automatizácie

a postupným nahrádzaním ľudskej práce výkonnými robotmi (napr. Slovensko je výrobná linka automobilov, ale zásadnejší výskum automobilky realizujú v iných štátoch).

Podľa viacerých názorov, Slovensku hrozí tzv. pasca stredných príjmov:

Na druhej strane Slovensko čelí najbližšie desiatky rokov neuveriteľne obrovskej ekonomickej výzve. Ide o výzvu, ako nepadnúť do pasce strednopříjmových krajín. Zdrojom slovenského rastu za posledných dvadsať rokov bol práve obchod a vývoz. Slovensko neprodukuje veľmi inovatívnu pridanú hodnotu. Ako budeme ekonomicky rásť – a už sa to deje –, konkurenčné výhody začnú klesať. Ak nebudú nízke mzdové náklady, už nebudeme dostatočne konkurencieschopní.

Ide o najväčšiu zmenu, ktorá nastane v slovenskej ekonomike v najbližšom desaťročí a ktorá bude mať dôsledky na politickú mapu krajiny, no žiaden politik o nej nehovorí. Ide o to, ako zmeniť ekonomický model Slovenska a prejsť od nízkonákladovej priemyselnej výroby a zahraničného vývozu na udržateľnejšiu formu rastu, ktorá generuje vyššiu pridanú hodnotu a inovácie. Ide o to, ako urobiť zo Slovenska krajinu, ktorá ľuďom poskytne nielen akúkoľvek novú prácu, ale kvalitnú prácu a príležitosti, pre ktoré slovenský talent nebude musieť utekať do zahraničia. Je mi ľúto, že o tejto kľúčovej otázke slovenskej budúcnosti sa v slovenskej politike veľmi nediskutuje.

Je nepochybné, že ekonomika a hospodárstvo založené na týchto reformách sa vnútorne vyčerpalo a melie z posledného. Slovenská spoločnosť čelí rovnakým problémom, akým čelilo v poslednej dekáde svojej existencie socialistické Československo; dokonca je veľmi podobná aj symptomatika. Pre porovnanie odkazujeme na príhovor Miloša Jakeša v Červenom Hrádku (<https://www.youtube.com/watch?v=cKoQQo8gdPM&t=1257s>), ktorý podľa wikipédie (https://sk.wikipedia.org/wiki/Prejav_Milo%C5%A1a_Jake%C5%A1a_na_%C4%8Cervenom_hr%C3%A1dku) je „sondou do zmyšľania vedúcich predstaviteľov komunistického režimu niekoľko mesiacov pred jeho zánikom. Ortodoxný stúpenec normalizácie Miloš Jakeš v ňom dôrazne apeloval na nutnosť odštartovať zásadné ekonomické a spoločenské reformy. Pomerne presne identifikoval základné a pre režim osudové problémy, ktoré však už nemohli byť riešené v intenciách direktívno-centralistického modelu socializmu.“ Porovnajme štruktúru príhovoru:

- a. útok na ekologických aktivistov
- b. útok na občiansku spoločnosť
- c. útok na politickú opozíciu
- d. konštatovanie potreby perestrojky
- e. nemohúcnosť z prinášania riešení na vážne spoločenské a hospodárske problémy

ZDS v rámci Európskej zelenej dohody (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk) je potrebné nastaviť transformáciu hospodárstva na ekologickom princípe; žiadame navrhovateľa vysvetliť, jeho príspevok k budovaniu ekologického a inovatívneho hospodárstva založeného na znalostiach a občianskej participácii.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 1:

Navrhovateľ v rámci svojej činnosti zabezpečuje surovinu pre ostatné odvetvia stavebného priemyslu - výstavbu a výrobu stavebných materiálov. Ťaženie suroviny zabezpečuje jednoduchým spôsobom bez využívania zložitých a neekologických ťažobných a výrobných procesov. Predložený zámer bol vypracovaný v zmysle Prílohy č. 9 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v aktuálnom znení, s vypracovaním predpísaných častí. Otázka nemá konkrétny charakter súvisiaci s navrhovanou činnosťou.

Vyhodnotenie požiadavky č. 1 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľa.

2. ZDS tvrdí (podobne ako Európska komisia) že ekonomika nemusí byť v rozpore s ekológiou ale majú sa vzájomne dopĺňať; ako sme opakovanne uviedli, toto je dokonca ústavným princípom, ktorý sa doteraz nedarí plne napĺňať. Predseda ZDS je autorom interpretácie rozvinutia produkčnej funkcie $Y(X)=f(C)+f(L)+f(A)$; t.j. produkcia sa rovná kombinácii funkcií výrobných faktorov kapitálu, práce a pôdy. Nazdávame sa, že tak ako kapitál je nositeľom trhovej ekonomiky, práca je nositeľom sociálneho rozmeru, tak pôda je nositeľkou environmentálneho rozmeru. ZDS tak presadzuje myšlienku zelenej transformácie hospodárstva tak, aby bola konkurencieschopnou modernou ekonomikou s tým, že túto transformáciu vidíme prostriedkami ekologického zlepšovania nielen samotného prostredia, ale aj ekologizácie samotnej výroby. Iným slovom, konkurenčnú výhodu môže získať ten, ktorý vhodne investuje do životného prostredia, čo sa mu súčasne vráti na produktivite a teda v konečnom dôsledku na hospodárskom výsledku. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj to, že takto sa súčasne generuje aj sociálny

a trhový rast. Slovensko tak môže získať náskok práve v rozhodujúcej kategórii nadchádzajúceho obdobia a to je dôraz na životné prostredie. Inšpiráciou nám môže byť historický rudný banský priemysel v Kremnicku, Štiavnicku, na Spiši a Gemeri, ktorý sa nespoliehal na fosílnu energiu ale na udržateľné formy energie (zväčša tajchy a iné formy vodnej energie). Žiadame navrhovateľa, aby navrhol opatrenia, ktorými prispeje k zelenej transformácii hospodárstva aj celej spoločnosti založenej na inováciách a Európskej zelenej dohode (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk); žiadame úrad, aby takéto opatrenia určil ako záväzné podmienky rozhodnutia.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 2:

Vplyvom navrhovanej činnosti budú zachované plochy prírodného charakteru, vzniknú nové vodné plochy. Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti v zámere sú navrhnuté opatrenia, v ktorých je navrhovaná aj výsadba stromov. Vzniknutá vodná plocha zabráni prehrievaniu lokality v letných mesiacoch a bude pozitívne vplývať na lokálnu mikroklimu. Realizáciou opatrení sa zvýši podiel prvkov zelenej infraštruktúry, diverzita krajiny,lepší vlhkostný režim krajiny. Zvýši sa podiel akumulácie vody v krajine s postupným vznikom vodomilnej vegetácie. Prijaté opatrenia budú účinné. Ak zo stanovísk vyplývajú aj iné realizovateľné opatrenia, navrhovateľ ich bude rešpektovať.

Vyhodnotenie požiadavky č. 2 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie:

Navrhovateľ navrhol zabezpečiť výsadbu stromov - opatrenie slúži na podporu hniezdenia dravých vtákov v území (po ukončení ťažby štrkopieskov), ale aj na podporu hniezdenia spevavcov. Navrhuje vysadiť v okolí nového štrkoviska predovšetkým regionálne pôvodné, ohrozené a takmer vymiznuté druhy ovocných stromov, ako sú moruše, resp. ďalšie druhy drevín, ako napr. divé hrušky, divé čerešne, teda také ktoré z krajiny vymizli a sú dôležité pre hmyz a vtáky, resp. na zlepšenie priaznivého stavu biotopov v prospech zvyšovania biodiverzity, v počte min. 100 ks drevín. Druhové zloženie výsadby drevín navrhovateľ po konzultácii s orgánom štátnej správy rozšíri o pôvodné druhy topoľov (topoľ biely a topoľ čierny) z dôvodu podpory hniezdenia orla kráľovského. Na vhodných stromoch inštaluje hniezdne búdky. V prípade výskytu invázií rastlín zabezpečí ich likvidáciu.

Prevádzka ťažobného areálu nepredstavuje v danom území zhoršenie existujúceho stavu prírodného prostredia. Vplyvom navrhovanej činnosti dôjde k zmenám v horninovom prostredí. Ťažbou štrkopieskov dôjde k vyťaženiu nevyhradeného nerastu v predmetnom území a vytvoreniu terénnej depresie vyplnenej podzemnou vodou. Tento priamy vplyv bude nevratný. Sklony svahov budú priebežne upravované tak, aby vyhovovali bezpečnostným a ekologickým hľadiskám. Je predpoklad, že svahy vodnej plochy postupne zarastú močiarnymi rastlinami, čo zabráni abrázii brehov vodnej plochy.

Prevádzkovaním navrhovanej činnosti sa celková štruktúra a využitie územia podstatne nezmení. Uvažovaný zámer spôsobí mierny, dočasný nárast negatívneho alebo rušivého vplyvu na krajinu. Stabilita krajiny sa navrhovanou činnosťou podstatne neovplyvní.

3. Európska komisia pripravuje balíček energetických reforiem popularizovaných pod názvom „Fit for 55“ (<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/fit-for-55/>), čím sa naznačuje ambícia EÚ stať sa uhlíkovo neutrálnym kontinentom. Žiadame navrhovateľa, aby uviedol opatrenia, ktorými navrhuje prispieť k tejto snahe v rámci svojho zámeru. Blížšie vysvetlenie nájdete v odbornom článku (<https://euobserver.com/climate/152419>).

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 3:

Vplyvom navrhovanej činnosti budú zachované plochy prírodného charakteru, vzniknú nové vodné plochy. Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti v zámere sú navrhnuté opatrenia, v ktorých je navrhovaná aj výsadba stromov. Vzniknutá vodná plocha zabráni prehrievaniu lokality v letných mesiacoch a bude pozitívne vplývať na lokálnu mikroklimu. Realizáciou opatrení sa zvýši podiel prvkov zelenej infraštruktúry, diverzita krajiny,lepší vlhkostný režim krajiny. Zvýši sa podiel akumulácie vody v krajine s postupným vznikom vodomilnej vegetácie. Prijaté opatrenia budú účinné. Ak zo stanovísk vyplývajú aj iné realizovateľné opatrenia, navrhovateľ ich bude rešpektovať.

Vyhodnotenie požiadavky č. 3 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie:

Zdrojom tuhých znečisťujúcich látok PM10 najmä v suchom počasí v dotknutom území budú práce pri odstránení skrývky, skládky štrkopieskov a doprava hlavne na nespevnených účelových komunikáciách v rámci ťažobného areálu. Ťažba a úprava štrkopieskov prebieha mokrym procesom a nebude zdrojom znečisťovania ovzdušia. Nový stredný alebo veľký zdroj znečisťovania ovzdušia v zmysle kategorizácie stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia podľa Prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona

o ovzduší nevznikne. Negatívne vplyvy súvisiace so zvýšenou prašnosťou sa prejavujú prevažne v ťažobnom areáli a jeho blízkom okolí. Potrebné je ich minimalizovať kropením prašných povrchov v suchom a veternom počasí, používaním vozidiel a mechanizmov v dobrom technickom stave, pravidelným čistením kolies od nánosov blata, čistením prístupovej komunikácie a dodržiavaním všeobecných technických požiadaviek a všeobecných podmienok prevádzkovania stacionárnych zdrojov, emitujúcich tuhé znečisťujúce látky, uvedených v Prílohe č. 3 k vyhláške č. 410/2012 Z. z. Navrhovaná činnosť predstavuje negatívny, dočasný, lokálny a malo významný zdroj znečistenia ovzdušia. Počas prevádzkovania navrhovanej činnosti sa nepredpokladá vplyv na miestnu klímu.

4. Energetická efektívnosť budov, je komplexná téma, ktorá má na jednej strane zabezpečiť znižovanie uhlíkovej stopy budov a na strane druhej pomôcť vlastníkom a prevádzkovateľom budov znižovať náklady na pich prevádzku. Približne tri štvrtiny budov v Európe nie sú energeticky efektívne. Budovy v EÚ spotrebujú asi 40 percent energie a vyprodukujú 36 percent emisií skleníkových plynov. Zvýšenie ich energetickej efektívnosti by prinieslo úspory aj pomohlo zabrzdiť klimatické zmeny. Roku 2030 by mali všetky novopostavené budovy produkovať nulové emisie; pričom do tejto kategórie spadajú aj rekonštrukcie budov. Pri rekonštrukciách je dôraz na kvalitu a hĺbkové systémové rekonštrukcie.

Obnova budov je jedným z pilierov slovenského Plánu obnovy a odolnosti, ktorý má zabezpečiť zotavenie slovenskej ekonomiky z pandémie COVID-19 a zároveň ho nasmerovať k uhlíkovej neutralite. Preukázanie splnenia tejto požiadavky je teda vo verejnom záujme ako aj v záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska a jeho hospodárstva prostredníctvom znižovania prevádzkových nákladov spojených s budovami.

Viac informácií ako aj informácie o pripravovanej energetickej smernici: <https://euractiv.sk/section/klima/news/nova-smernica-urci-povinne-energeticke-standardy-aj-pre-existujuce-budovy/>. V dôsledku požiadavky na udržateľnosť klimatickej infraštruktúry je pri financovaní z európskych zdrojov potrebné už dnes preukázať splnenie budúcich požiadaviek, aj keď dnes ešte nie je legislatívne podchytené.

Vyhodnotenie Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: bez požiadaviek. V rámci navrhovanej činnosti nie je plánovaná žiadna výstavba budov.

5. Glasgowská konferencia a odborný panel konštatoval, že dynamika klimatickej krízy sa od Parížskej konferencie ešte zhoršila (zrejme hystériou navyšovania zaťaženia životného prostredia, kým to ešte nie je zakázané). Preto je nevyhnutné okamžite prijať účinné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov COP26 (<https://e.dennikn.sk/2608713/je-cas-na-nudzovy-rezim-co-sa-stalo-na-klimatickej-konferencii-v-glasgowe-a-co-to-znamenava-pre-slovensko/>); žiadame uviesť a vyhodnotiť účinnosť prijatých opatrení na dosiahnutie týchto cieľov.

Na Slovensku to znamená, že Slovenská klíma sa zmení ešte viac ako doteraz, nadobudne značne stredomorský charakter podobný dnešnému Chorvátsku (<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/599783-klimatolog-fasko-v-ide-o-pravdu-slovensko-bude-mat-pocasio-ako-vnutrozemie-chorvatska-a-bulharska/>). Aké adaptačné a mitigačné klimatické opatrenia zámier implementuje?

Klimatická zmena je podľa IPCC horšia, než sme čakali. Šance na zastavenie otepľovania pod 1,5 stupňa Celzia sú veľmi malé. Môžeme ešte zabrániť úplnej katastrofe, ale mali by sme sa pripraviť na extrémne počasie, suchá a zaplavenie pobrežných oblastí. Následky klimatickej krízy pocíti každé miesto na planéte, píše sa vo februárovej správe Medzinárodného panela pre zmenu klímy (IPCC). Jej obsah podrobnejšie uvádza článok v Denníku N.

Podľa vedcov sa väčšina krajín pripravuje na oteplenie o 1,5 až dva stupne. Bude však vyššie, a opatrenia teda nebudú stačiť. Prioritou je stále zníženie emisií skleníkových plynov, no IPCC zdôrazňuje aj potrebu adaptačných opatrení. Inak povedané, musíme sa pripraviť na život s väčším množstvom prírodných katastrof.

V Európe identifikuje správa štyri riziká: vlny tepla, záplavy, suchá, nedostatok vody. Veľmi bude postihnutý juh Európy. Pri oteplení o dva stupne bude nedostatkom vody trpieť viac ako tretina obyvateľov, pri trojstupňovom náraste teplôt dvakrát viac.

S otepľovaním sú spojené ďalšie riziká: strata prirodzených habitatov a obmedzenie fungovania ekosystému, vyššia úmrtnosť, neúroda, strata úrodnej pôdy.

Chránená nie je ani severná Európa – tú môžu ohroziť záplavy či silné búrky. Suchá a neúroda alebo, naopak, záplavy a silné búrky zasiahnu aj Slovensko.

Najbezprostrednejšie zasiahnutým sektorom bude poľnohospodárstvo. Nedostatok potravín pocíti milióny ľudí. Ohrozené sú najmä najchudobnejšie regióny, no dôsledky pocíti aj Európa, najmä južná. Obmedzená produkcia potravín zdvihne ich ceny.

Poľnohospodári by sa mali zamerať na zadržiavanie vody v krajine a preorientovať sa na ekologické postupy, ktoré nie sú také závislé od závlahy a zvládajú výkyvy počasia.

Mestá sa musia pripraviť na zvládnutie horúčav: napríklad výsadbou verejnej zelene či lepším hospodárením s dažďovou vodou. Vlny horúčav pomáhajú prekonať aj opatrenia ako zelené strechy.

Budeme musieť viac investovať do systémov na monitorovanie a vyhodnocovanie rizík, ako sú záplavy, víchrice, či do odstraňovania ich následkov.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 5:

Vplyvom navrhovanej činnosti budú zachované plochy prírodného charakteru, vzniknú nové vodné plochy. Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti v zámere sú navrhnuté opatrenia, v ktorých je navrhovaná aj výsadba stromov. Vzniknutá vodná plocha zabráni prehrievaniu lokality v letných mesiacoch a bude pozitívne vplývať na lokálnu mikroklimu. Realizáciou opatrení sa zvýšiť podiel prvkov zelenej infraštruktúry, diverzita krajiny, zlepši vlhkosť režim krajiny. Zvýši sa podiel akumulácie vody v krajine s postupným vznikom vodomilnej vegetácie. Prijaté opatrenia budú účinné. Ak zo stanovísk vyplynú aj iné realizovateľné opatrenia, navrhovateľ ich bude rešpektovať.

Vyhodnotenie požiadavky č. 5 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie:

Počas prevádzkovania navrhovanej činnosti sa nepredpokladá vplyv na miestnu klímu. Realizácia navrhovanej činnosti nepredstavuje záťaž pre jednotlivé zložky životného prostredia a zdravie obyvateľstva.

6. Negatívny vplyv na pôdy je výrazné zastavenie úrodnej poľnohospodárskej pôdy, čo je objektívne veľkým environmentálnym problémom; ktorý začína pútať pozornosť odbornej aj laickej verejnosti (<https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/news/vedci-montovne-budujeme-na-najurodnejsej-pode/>).

Kým vplyvom ľudskej činnosti rastie podiel nekvalitných pôd, na úrodných pôdach sa na Slovensku budujú logistické parky a priemyselné závody, informuje Slovenská akadémia vied.

Budovanie logistických parkov, priemyselných závodov, novej dopravnej infraštruktúry či obydli má za následok kontinuálny pokles výmery poľnohospodárskej pôdy na Slovensku. Z celkového počtu 74 priemyselných parkov na Slovensku je až 63 percent typu „greenfield“, teda postavených na zelených lúkach. Krajinní ekológovia zo SAV pri príležitosti Svetového dňa pôdy (5. decembra) uvádzajú aj ďalšie príklady negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú úrodnú pôdu na Slovensku.

Kým nové nehnuteľnosti rastú na zelených lúkach, staré nevyužívané objekty zostávajú opustené a vytvárajú takzvaný brownfield, nedostatočne využívanú, zanedbanú nehnuteľnosť, ktorá zhoršuje estetickú hodnotu krajiny. V mestách sa tvoria tepelné ostrovy, zhoršuje sa odtok vody a zvyšuje sa výskyt povodní. Človek však negatívne ovplyvňuje aj kvalitatívne vlastnosti pôdy.

Vplyvom neuváženej ľudskej činnosti v poľnohospodárskej krajine dochádza k významnej akcelerácii eróznokumulatívnych procesov. V roku 2019 na Slovensku aktuálna vodná erózia ohrozila 275 454 hektárov poľnohospodárskej pôdy, čo predstavuje 14,28 percenta z výmery poľnohospodárskej pôdy Slovenska. Veternou eróziou je ohrozených 6,2 percenta poľnohospodárskej pôdy Slovenska.

V poslednom období pre nevhodné obhospodarovanie pôdy narastá aj podiel pôd ohrozených zhutnením. Dôvodom je využívanie ťažkých mechanizmov na vlhkých pôdach, nedostatočné organické hnojenie, využitie nevhodného sortimentu hnojív, prípadne nedodržovanie biologicky vyvážených osevných postupov. Údaje za roky 2018 až 2019 poukazujú, že dochádza aj k nárastu zastúpenia poľnohospodárskych pôd s kyslou a slabo kyslou pôdnou reakciou. Žiadame navrhovateľa, aby sa vyjadril aj k tomuto aspektu; najmä prečo nemôže svoj zámer realizovať inde, kde k náporu na zmenšovaniu pôd nedôjde (brownfieldy, iné rozvojové plochy); súčasne žiadame, aby sa vyjadril, ako on prispieva k ochrane poľnohospodárskej pôdy.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 6:

Navrhovaná činnosť je viazaná na výskyt štrkopieskov na predmetnej lokalite. Výhodou tejto lokality je, že nevyžaduje výstavbu nových prístupových komunikácií, ktoré by zaberali ďalšie územia, využíva už jestvujúce technologické zariadenia. Voda pre technologické účely sa odoberá z odťaženého štrkoviska a po vyčistení vody v sedimentačnej jame sa vypúšťa na pôvodné miesto, je recirkulovaná. V okolí navrhovanej činnosti plošne dominujú intenzívne obrábané polia. Veľké rozlohy monokultúrnych polí zhoršujú stav životného prostredia a znižujú hodnotu ekosystému. Orná pôda neposkytuje možnosť úkrytu pre zver alebo hmyz. Monokultúry vyžadujú zvýšené využívanie pesticídov a hnojív, čo znižuje pôdnú biodiverzitu a vedie k nežiaducemu vysokému obsahu dusíka v pôde alebo k znečisťovaniu podzemnej vody. Pozitívny vplyv na biodiverzitu sa dosiahne transformáciou podielu poľnohospodárskej krajiny na neproduktívne plochy. Vytvorenie vodnej plochy po vyťažení štrkopieskov s následným rozvojom porastu vodných rastlín a brehových porastov bude pozitívnym vplyvom na biodiverzitu územia a zvýšenie ekologickej stability územia.

Vyhodnotenie požiadavky č. 6 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľa. Navrhovaný variant vzhľadom na predpokladané vplyvy na životné prostredie hodnotíme ako optimálny. Negatívne vplyvy spojené s ťažbou štrkopieskov na predmetnej lokalite už vzhľadom na jestvujúcu prevádzku existujú. V prípade nulového variantu, teda stavu ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala vývoj predmetného územia by sa dočasne neodlišoval od terajšieho stavu. Súčasný stav životného prostredia by sa nezmenil. V prípade nerealizovania navrhovanej činnosti by však v krátkom časovom období došlo k vyťaženiu štrkopieskov na susedných pozemkoch a zániku ťažobného areálu, čo by malo nepriaznivý vplyv na výrobu stavebných hmôt a odberateľov štrkopieskov. Z vyhodnotenia predpokladaných vplyvov navrhovaného variantu na jednotlivé zložky životného prostredia je možné konštatovať, že navrhovaná činnosť ovplyvní životné prostredie len v obmedzenom rozsahu bez výraznejších negatívnych vplyvov na jeho zložky a bez ohrozenia trvalo udržateľného rozvoja. Po ťažbe štrkopieskov vznikne nová vodná plocha, ktorá bude mať pozitívny vplyv na biodiverzitu a mikroklimu územia.

Na základe analýzy súčasného stavu jednotlivých zložiek životného prostredia vyplynulo, že záujmové územie je bez výskytu významných biotopov, s nízkou ekologickou stabilitou a s vysokým podielom poľnohospodárskej pôdy. Navrhovaná činnosť je viazaná na výskyt ložiska štrkopieskov. V súčasnosti navrhovateľ ťaží v záujmovej lokalite štrkopiesky, po ich vyťažení sa plánuje ťažba na lokalite Milhosť 3, s využitím už vybudovanej infraštruktúry a technologickej linky. Výhodou umiestnenia navrhovanej činnosti sú vyriešené majetkovoprávne vzťahy. Dôvodom výberu predmetnej lokality je aj dostatočná vzdialenosť od obytnej zóny. Negatívne vplyvy pri dodržaní navrhovaných opatrení a príslušných právnych predpisov nedosiahnu parametre, ktoré by spôsobovali zmeny kvality životného prostredia a taktiež nevytvárajú predpoklady pre negatívne ovplyvnenie zdravotného stavu obyvateľstva. Negatívne vplyvy majú lokálny a málo významný charakter. Pozitívne vplyvy navrhovanej činnosti sa prejavujú v ekonomickej a sociálnej sfére. Všetky vplyvy sú únosné pre zložky životného prostredia a akceptovateľné pre zdravie ľudí a z tohto dôvodu je navrhovaná činnosť „Ťažba štrkopieskov Milhosť 3“ v posudzovanom variante prijateľná a realizovateľná.

7. Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov je základným legislatívnym nástrojom odpadového hospodárstva. Podľa hierarchie odpadového hospodárstva je zneškodňovanie odpadu až na poslednom mieste v prioritách nakladania s odpadom. Reálne je to však na Slovensku najčastejšie používaný spôsob nakladania s odpadom. Príčinou tohto stavu je prevažne lineárny ekonomický model súčasnej spoločnosti. Ťažíme prírodné zdroje, odnášame ich na opačný koniec sveta, kde sa z nich vyrábajú výrobky. Tie sú distribuované do ďalších kútov sveta, kde ich spotrebiteľia kúpia, použijú a vyhodí. Tak vzniká odpad a suroviny vo forme produktov končia na skládkach, v spaľovniach či pohodené vo voľnej prírode.

Žiadame v projekte riešiť výrazný odklon od zneškodňovania odpadu skládkovaním v súčasnosti (lineárna ekonomika) a posunutie odpadového hospodárstva smerom k modelu založenom na cirkulárnej ekonomike – pomocou účinného zhodnocovania materiálov v odpade. Takto sa výrazne minimalizuje odpad a náklady na vstupné materiály i energiu, potrebné pre výrobu nových výrobkov. Navrhovaná činnosť prispieva k plneniu cieľov v oblasti triedenia a recyklácie komunálnych odpadov, ktoré ako členská krajina EÚ musíme splniť: do roku 2035 budeme triediť a recyklovať 65 % komunálnych odpadov, v roku 2035 bude skládkovaných iba 10 % komunálnych odpadov. Do pozornosti kladieme Akčný plán pre zavedenie cirkulárnej ekonomiky (https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_sk); ktorý je plánom Európskej únie pre vysporiadanie sa s ekologickými dôsledkami nevhodných odpadových politík.

Na určenie prípustnosti zámeru v krajine (§ 11 a § 12 zákona o životnom prostredí č. 17/1992 Zb.) ako aj ako odborný základ prípadných navrhovaných environmentálnych opatrení (§ 17 ods. 1 zákona o životnom prostredí) na uvedené požadujeme environmentálne hodnotenie dopadov stavieb na krajinu a obyvateľa (napr. formou hodnotenia a certifikácie GreenPass <https://www.environmentalnehodnotenie.sk/>, <https://greenpass.io/>). Na základe výsledkov krajinného hodnotenia žiadame, aby sám navrhovateľ určil primerané environmentálne opatrenia.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke č. 7:

Pri navrhovanej činnosti vzniká min. množstvo odpadov, ktoré sú vhodné na zhodnocovanie. Nakladanie s odpadmi bude v zmysle platnej legislatívy v odpadovom hospodárstve. Riešené je v príslušných kapitolách predloženého zámeru.

Vyhodnotenie požiadavky č. 7 Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Pri príprave územia na ťažbu a počas ťažby a úpravy štrkopieskov budú vznikať odpady. Časť skrývkového humusového materiálu bude odvázaná na iné poľnohospodárske pozemky vo vlastníctve navrhovateľa a časť bude

dočasne skladovaná v ťažobnom priestore, odkiaľ bude postupne vyvážaná podľa požiadaviek. Podstatná časť technologickej skrývky bude využitá pri úprave terénnych nerovností a technologických ciest. Odpady z ťažby budú využité pri úprave technologických komunikácií a po ukončení ťažby sa využije pri rekultivačných prácach. Sedimenty usadzované v sedimentačnej jame sa môžu využiť ako komerčný produkt. Podľa ustanovení § 9 ods. 3 zákona NR SR č. 514 /2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na ukladanie iných odpadov ako ťažobných odpadov do vyťažených priestorov vzťahujú osobitné predpisy. Po vyťažení štrkopieskov podzemné vody zaplavia vyťažený priestor, odpady sa do vyťaženého priestoru nebudú zaväzovať. Nebezpečné odpady budú pochádzať výhradne z drobnej údržby mechanizmov používaných pri ťažbe a budú v ťažobnom priestore zhromažďované v k tomu určených obaloch (kontajnery a sudy). Opravy s výnimkou drobnej údržby nebudú uskutočňované v ťažobnom priestore, ale v odborných servisných firmách.

Pôvodca odpadov musí pri nakladaní s odpadmi rešpektovať ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti odpadového hospodárstva a to najmä zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášku MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, vyhlášku MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a ďalšie súvisiace predpisy a VZN obce. Nebezpečné odpady je držiteľ povinný odovzdať len oprávnenej organizácii. Zmesový komunálny odpad a jeho oddelené zložky je potrebné zhromažďovať v zberných nádobách zodpovedajúcich systému zberu komunálnych odpadov v obci. Pre prípad havárie sa v areáli bude nachádzať havarijná súprava, ktorá bude obsahovať nádobu, nasávacie materiály (handry, perlit a pod.), lopatu, metlu a gumené rukavice. Odpad kontaminovaný nebezpečnými látkami (kategória N) vzniknutý pri odstraňovaní prípadnej havárie bude do doby jeho odovzdania na zneškodnenie oprávnenej osobe dočasne uložený v nepriepustnej nádobe.

Požiadavka A):

Žiadame, aby zmierňujúce opatrenia určené v rozhodnutí ako záväzné podmienky podľa § 29 ods. 13 zákona EIA obsahovali aj:

I. prvky zelenej infraštruktúry a obnovy biodiverzity podľa § 2 písm. zh) až zj) zákona OPK č. 543/2002 Z. z.

II. opatrenia ochrany vôd podľa § 5 až § 11 Vodného zákona

III. opatrenia realizácie Programu odpadového hospodárstva

IV. opatrenia realizácie obehového hospodárstva

Pri určení týchto opatrení je treba v zmysle § 29 ods. 3 zákona EIA vychádzať aj z návrhov verejnosti; Navrhujeme, aby navrhovateľ akceptoval nasledovné opatrenia (ktoré sa v praxi osvedčili ako tzv. best available techniques – BAT – krajinných environmentálnych opatrení) alebo sám navrhol k nim lepšiu alternatívu resp. riešenie, ktoré dané environmentálne oblasti splní lepšie/vhodnejšie a to na základe výsledkov požadovaného krajinného hodnotenia. V rámci dopĺňujúcej informácie žiadame komparatívnu analýzu výhod a nevýhod a zdôvodnenie výsledného vybraného riešenia. Uvedená požiadavka sa vzťahuje k revitalizačnej fáze navrhovanej činnosti.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke A):

Predmetom navrhovanej činnosti nie je výstavba, environmentálne opatrenia sú v zámere určené. Vyššie uvedené požiadavky sú vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti v zámere primerane riešené.

Vyhodnotenie požiadavky A) Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie:

Po vyťažení lokality sa vytvorí územie s ďalšou akumuláciou vody s predpokladom vytvorenia podmienok pre ďalšie oživenie územného systému ekologickej stability a biodiverzity územia. Vytvorenie vodnej plochy s následným rozvojom porastu vodných rastlín a brehových porastov bude pozitívnym vplyvom na biodiverzitu územia s prevládajúcou plochou monokultúry ornej pôdy. Nové vodné plochy budú pozitívne vplývať na biodiverzitu fauny a flóry. Vodná plocha je krajinným prvkom s vyšším koeficientom ekologickej stability ako veľkoplošne obhospodarovaná orná pôda.

Materiál nachádzajúci sa medzi ornou a štrkopieskami (tzv. technologická skrývka) bude podľa možnosti a potrieb použitý na zasypávanie depresných polôh, tak aby sa nemusel vytvárať ani odval nepotrebného materiálu. V prípade potreby (v prípade odstraňovania technologickej skrývky vo väčšom množstve, ako bude potrebné na zasypávanie depresných polôh) takto vytváraný odval sa umiestni mimo ťažobného priestoru, ako protipovodňový ochranný val. Záujmové územie nie je súčasťou žiadneho vodohospodársky chráneného územia alebo pásma hygienickej ochrany vodného zdroja. Vodné toky, pretekajúce územím obce Milhosť sú v zmysle Prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z. ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov vodohospodársky významné toky. Splaškové odpadové vody nevznikajú, zamestnaní využívajú mobilné suché WC. Navrhovaná činnosť nevyžaduje odvádzanie dažďových vôd, dažďové vody budú vsakovať

do podložia, zmena oproti súčasnému stavu sa nenavrhuje. Vody z procesu triedenia suroviny, ktorý sa vykonáva mokrým spôsobom, sú vypúšťané do sedimentačnej nádrže. Po odsedimentovaní sa voda vracia späť do procesu. Usadené drobné sedimenty v sedimentačnej jame sa využívajú ako komerčný produkt. Voda sa odoberá z odtáženého štrkoviska a po vyčistení vody v sedimentačnej jame sa vypúšťa na pôvodné miesto, je recirkulovaná. Voda z triedenia štrkopieskov neobsahuje znečisťujúce látky a ani prioritné látky uvedené v Prílohe č. 1 k zákonu č. 364/2004 Z. z. o vodách v aktuálnom znení. Za účelom vyhodnotenia vplyvu činnosti na podzemné vody bolo doložené Posúdenie hydrogeologických pomerov v miestach plánovanej ťažby štrkopieskov na ložisku Milosť, ktoré bolo vypracované doc. Ing. Ladislavom Tometzom, PhD. – INHYGEO, Škultétyho 2, 040 01 Košice zo dňa 23.11.2021. Posúdený bude aj súlad navrhovanej činnosti s článkom 4.7 Rámcovej smernice o vode v zmysle § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Pri príprave územia na ťažbu a počas ťažby a úpravy štrkopieskov budú vznikať odpady. Časť skrývkového humusového materiálu bude odváňaná na iné poľnohospodárske pozemky vo vlastníctve navrhovateľa a časť bude dočasne skladovaná v ťažobnom priestore, odkiaľ bude postupne vyváňaná podľa požiadaviek. Podstatná časť technologickej skrývky bude využitá pri úprave terénnych nerovností a technologických ciest. Odpady z ťažby budú využité pri úprave technologických komunikácií a po ukončení ťažby sa využije pri rekultivačných prácach. Sedimenty usadzované v sedimentačnej jame sa môžu využiť ako komerčný produkt. Podľa ustanovení § 9 ods. 3 zákona NR SR č. 514 /2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na ukladanie iných odpadov ako ťažobných odpadov do vyťažených priestorov vzťahujú osobitné predpisy. Po vyťažení štrkopieskov podzemné vody zaplavia vyťažený priestor, odpady sa do vyťaženého priestoru nebudú zaväzovať. Nebezpečné odpady budú pochádzať výhradne z drobnej údržby mechanizmov používaných pri ťažbe a budú v ťažobnom priestore zhromažďované v k tomu určených obaloch (kontajnery a sudy). Opravy s výnimkou drobnej údržby nebudú uskutočňované v ťažobnom priestore, ale v odborných servisných firmách.

Požiadavka B):

Zaujíma nás vyhodnotenie kumulatívnych a synergických vplyvov s predchádzajúcimi a budúcimi činnosťami navrhovateľa v území, najmä vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov doterajších ťažieb spolu.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke B):

Navrhovaná činnosť priestorovo súvisí s inými ťažobnými činnosťami vykonávanými južne od Košíc, viazanými na košickú štrkovú formáciu kvartérneho veku. Jedná sa o ťažbu štrkopieskov severne od záujmového územia na území obce Kechnec, ktorú vykonávala spoločnosť ALAS Kechnec s.r.o. (ALAS Slovakia s.r.o.). V priemere sa za roky 2016 - 2020 na území obce Kechnec vyťažilo 267,94 tis. t/rok štrkopieskov a na území obce Milhosť v DP Milhosť 56,84 tis. t/rok a mimo DP 91,98 tis. t/rok. Vplyvy ťažobných činností na obyvateľstvo, na povrchové a podzemné vody a na predmety ochrany území NATURA 2000 sú kumulatívne. Nakoľko tieto činnosti sú situované v dostatočnej vzdialenosti od zastavaných území dotknutých obcí, nepredpokladajú sa významné negatívne vplyvy ťažby (hluk, vibrácie, prašnosť) na kvalitu života obyvateľov najbližších obytných zón. Expedícia suroviny oboch ťažobných spoločností vedie rovnakou dopravnou trasou. Z dôvodu, že sa jedná o malo frekventované cesty prevažne mimo obytné územie nie je predpoklad významného negatívneho ovplyvnenia dopravy na dotknutom území. Ťažba štrkopieskov neovplyvňuje hladinu a generálny smer prúdenia podzemnej vody. Pri štandardnej prevádzke nie je predpoklad ovplyvnenia kvality podzemnej vody. Riziko ohrozenia kvality podzemných vôd je aj z poľnohospodárskej činnosti, vykonávanej poľnohospodárskymi strojmi, hnojením poľnohospodárskej pôdy a zaplavovaním územia riekou Hornád. V dôsledku ťažby štrkopieskov na ložiskách dochádza k odkrývaniu hladiny podzemnej vody a k záberom poľnohospodárskej pôdy, ktorá je lovným biotopom vtákov. Z dôvodu, že v okolí je veľký podiel poľnohospodárskej pôdy nie je predpoklad, že úbytok pôdy spôsobí negatívny vplyv na druhy, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Košická kotlina. Nové vodné plochy budú pozitívne vplývať na biodiverzitu fauny a flóry. Vodná plocha je krajinným prvkom s vyšším koeficientom ekologickej stability ako veľkoplošne obhospodarovaná orná pôda. Z dostupných informácií sa iné činnosti, ako ťažba štrkopieskov v záujmovom území nezistili.

Vyhodnotenie požiadavky B) Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľa. Požadované je uvedené v zámere v časti „IV.8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území“.

Požiadavka C):

Keďže sa priamo zasahuje do podzemného útvaru podzemnej vody a ten sa transformuje na pozemný útvar, tak je nutné vyhodnotenie vplyvov na vody podľa Smernice o vodách (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=legissum:l28002b>) na ktorom bezpodmienečne trváme.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke C):

Súčasťou zámeru je vyhodnotenie vplyvu navrhovanej činnosti na podzemné a povrchové vody, spracované je posúdenie hydrogeologických pomerov v miestach plánovanej ťažby štrkopieskov, súčasťou ktorého je posúdenie vplyvu ťažby ložiska štrkopieskov na existujúce vodárenské zdroje. Pred povolením navrhovanej činnosti sa bude postupovať v zmysle vodného zákona, riešené budú potrebné povolenia orgánu štátnej vodnej správy.

Vyhodnotenie požiadavky C) Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie:

V dôsledku prevádzkovania navrhovanej činnosti sa nepredpokladá vplyv na množstvo a kvalitu povrchovej vody. Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti sa nepredpokladá ovplyvnenie režimu podzemných vôd. Ku kontaminácii podzemnej vody môže výnimočne dôjsť v čase prevádzky skladu v prípade neštandardných alebo havarijných situácií, ako je nesprávna manipulácia s látkami, uvoľnenie palív a olejov z motorových vozidiel a strojov následkom nehôd, zlý technický stav mechanizmov a pod. Pre prípad havárií je nutné postupovať v zmysle havarijného plánu. Pri dodržiavaní prevádzkového poriadku, technologických postupov a príslušných predpisov a noriem a navrhovaných opatrení nie je predpoklad ovplyvnenia kvantitatívnych a kvalitatívnych pomerov povrchových a podzemných vôd záujmového územia. Z posúdenia hydrogeologických pomerov v miestach plánovanej ťažby štrkopieskov na ložisku Milhost' (Príloha č. 2 zámeru) vyplýva, že predmetná plánovaná ťažba štrkopieskov neovplyvní kvalitu a kvantitu podzemných vôd využívaných vodárenských zdrojov obcí Milhost' a Kechec.

Povinnosť navrhovateľa požiadať pred povolením činnosti o stanovisko príslušného orgánu štátnej vodnej správy podľa § 16a vodného zákona, v ktorom sa posúdi súlad s článkom 4.7 Rámcovej smernice o vode, bola navrhovateľovi uložená aj vo výrokovvej časti rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

V záväznom stanovisku orgán štátnej vodnej správy určí, či sa pred povolením činnosti vyžaduje výnimka. Orgán štátnej vodnej správy povolí výnimku podľa § 16a ods. 10 vodného zákona, ak sa bude vyžadovať, ak budú v súvislosti s činnosťou žiadateľa splnené podmienky podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Požiadavka D):

Pripomienky a odborné podklady doručené k zámeru (vrátane našich) žiadame vyhodnotiť podľa § 20a zákona EIA a to nielen v zmysle vecného posúdenia ale aj v zmysle právneho posúdenia veci a na základe tohto vyhodnotenia rozhodnúť vo veci samej. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR sa rozhodnutia úradov musia realizovať v rámci zákonných kompetencií a zmocnení; podľa § 3 ods. 1 Správneho poriadku sú úrady povinné rešpektovať a presadzovať záujmy štátu a spoločnosti. Environmentálne záujmy sú definované aj v osobitných hmotnoprávných predpisoch chrániacich životné prostredie a jeho zložky, ktorých zoznam je na stránke MŽP SR na adrese <https://www.minzp.sk/legislativa/>. Žiadame teda doručené pripomienky vyhodnotiť vecne aj právne v zmysle týchto právnych predpisov a toto vyhodnotenie uviesť v rozhodnutí. Z vyhodnotenia pripomienok súčasne vyplynie, ktoré podmienky je potrebné uložiť podľa § 29 ods. 13 resp. § 37 ods. 4 zákona EIA.

Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestich hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov: • klíma, • biodiverzita, • voda, • vzduch, • energie a • hodnota; v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť merateľný ukazovateľ, ktorý bude následne monitorovaný aj z hľadiska poprojektovej analýzy.

Vyjadrenie navrhovateľa k požiadavke D):

Na základe charakteru navrhovanej činnosti a analýzy súčasného stavu jednotlivých zložiek životného prostredia boli identifikované predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie a obyvateľstvo a popisným spôsobom zhodnotené v príslušných kapitolách predloženého zámeru.

Vyhodnotenie požiadavky D) Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie: Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľa. Zámer navrhovanej činnosti obsahuje 3 prílohy. Príloha č. 1 sa venuje zakresleniu ťažobného územia Milhost' 3. V prílohe č. 2 je uvedené posúdenie hydrogeologických pomerov v miestach plánovanej ťažby štrkopieskov na ložisku Milhost'. V prílohe č. 3 je popísaný prieskum fauny a primerané posúdenie vplyvu pokračovania v ťažbe štrkopieskov na pozemkoch ložiska a štrkopieskov Milhost' 3 na predmety ochrany CHVÚ Košická kotlina a ÚEV Hornádske meandre.

Stanoviská dotknutých orgánov boli k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti prevažne kladné a nepožadovali ďalšie posudzovanie podľa zákona. Písomné stanoviská od subjektov, ktoré ich nedoručili v termíne podľa § 23 ods. 3 zákona sa považujú za súhlasné.

Okresný úrad podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku oznámil listom č. OU-KS-OSZP-2022/007136-008 zo dňa 11.04.2022 účastníkom konania a zúčastneným osobám, že majú možnosť sa pred vydaním rozhodnutia vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Do spisu bolo možné nahliadnuť (robiť z neho kópie, odpisy a výpisy) na okresnom úrade v pracovných dňoch v časoch úradných hodín a v lehote do 5 kalendárnych dní odo dňa doručenia uvedeného oznámenia sa písomne vyjadriť k predmetnej veci.

V stanovenej lehote k uvedenému bolo doručené nasledovné stanovisko:

Združenie domových samospráv, so sídlom Rovniankova 14, P.O.BOX 218, 851 02 Bratislava, doručilo dňa 19.04.2022 elektronickou poštou žiadosť o informácie o životnom prostredí a vykonanie konzultácií s nasledovnými pripomienkami (uvedená citácia predmetného stanoviska):

Okresný úrad nás listom č. OU-KS-OSZP-2022/007136-008 zo dňa 11.04.2022 informoval o zabezpečení podkladov rozhodnutia a o tom, že všetky relevantné podklady majú byť zverejnené na stránke <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/tazba-strkopieskov-milhost-3>; avšak na tejto stránke sa nachádza len zverejnený zámer avšak sa už nenachádzajú stanoviská dotknutých orgánov a verejnosti ani doplňujúca informácia navrhovateľa, hoci tieto podľa § 29 ods. 3 zákona EIA predstavujú podklady, na základe ktorých má byť vydané rozhodnutie EIA a hoci podľa § 24 ods. 1 písm. i) zákona EIA mal okresný úrad povinnosť tieto informácie zverejniť na webovej stránke. Žiadame uvedenú chybu odstrániť a byť informovaný o tom, že sa tak už stalo.

Podľa čl. 4 ods. 1 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/mvDY4>) má verejnosť právo na informácie v požadovanej forme aj vo vzťahu k predmetnému projektu pričom úrad podľa čl. 4 ods. 2 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/gFGL8>) je povinný tieto informácie sprístupniť; Osobitne žiadame o zverejnenie doručených stanovísk dotknutých orgánov, obcí či navrhovateľa a to tak, že všetky tieto informácie budú zverejnené na internetovej stránke predmetného projektu na portáli [enviroportal.sk](https://www.enviroportal.sk).

Žiadame zverejnenie všetkých uvedených relevantných informácií vo vzťahu k predmetnému projektu tak, aby sme si reálne mohli riadne a včas uplatniť právo podľa čl. 6 ods. 3 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/ikFJ0>) vo forme konzultácie podľa čl. 5 až 8 platnej Smernice EIA č. 2011/92/EÚ a taktiež aby bol dodržaných ich charakter podľa bodu 23, 24, 29, 34 a 34 preambuly k novele Smernice EIA č.2014/52/EÚ (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:02011L0092-20140515>) a podania záverečného vyjadrenia pred vydaním rozhodnutia tak, aby sme reálne ovplyvnili výsledok zisťovacieho konania v rozhodnutí tak, že bude obsahovať relevantné environmentálne opatrenia znižujúce a eliminujúce negatívne dopady projektu na životné prostredie a posilňujúce pozitívne dopady na životné prostredie v súlade s čl. 6 ods. 4 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/ijwVX>) a teda takto sme reálne ovplyvnili výsledok projektu ešte v čase, kedy sú otvorené všetky možnosti.

Podľa čl. 3 ods. 1 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/tDH13>) Slovenská republika transponovala ustanovenia Aarhuského dohovoru do národného osobitného právneho predpisu – zákona EIA č. 24/2006 Z. z. (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html>), na ktorý sa uplatňuje národný všeobecný právny predpis – správny poriadok (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html>). Žiadame úrad, aby vnútroštátne právne predpisy aplikoval tak, že budú vo vzťahu k ZDS ako reprezentantovi verejnosti dodržané ustanovenia čl. 3 ods. 2 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/jlsIW>), čl. 3 ods. 3 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/bxSY1>), čl. 3 ods. 4 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/egnJT>) a čl. 3 ods. 8 Aarhuského dohovoru (<https://shorturl.at/mwS35>). Podľa čl. 3 ods. 2 správneho poriadku (<https://shorturl.at/osFJT>) „Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka, a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.“; podľa § 3 ods. 4 správneho poriadku (<https://shorturl.at/wDFQS>) „Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.“. Žiadame teda úrad o súčinnosť so ZDS spočívajúcu v efektívnej komunikácii tak, aby ZDS boli poskytnuté všetky relevantné informácie vo vzťahu k predmetnému projektu tak, aby si mohla uplatniť všetky procesné prostriedky v zmysle slovenského právneho poriadku na presadzovanie a obhajobu environmentálnych záujmov verejnosti zabezpečiť

reálne uplatnenie uvedených ustanovení Aarhuského dohovoru a Smernice o EIA; voľbu procesných prostriedkov nechávame na úrade. Dôležitý je teda tzv. eurokonformný výklad slovenských právnych predpisov.

V zmysle čl. 4 a čl. 5 Aarhuského dohovoru (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/43/20060204>) žiadame o všetky informácie o životnom prostredí vo forme zaobstaraných stanovísk a doplňujúcej informácie tak, aby sme mohli podľa čl. 6 Aarhuského dohovoru reálne ovplyvniť výsledok projektu; v zmysle čl. 4 ods. 1 Aarhuského dohovoru žiadame ich zverejniť na stránke enviroportal.sk. Po obdržaní/zverejnení predmetných informácií o životnom prostredí máme záujem vykonať k predmetnému projektu konzultácie, t. j. odbornú diskusiu tak, aby naše stanoviská a vyjadrenia boli v primeranej forme a rozsahu zapracované do rozhodnutia EIA k predmetnému projektu a to tak, aby bola dodržaná Smernica o EIA (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aev0032>) a to najmä jej čl. 5 až 8.

Pri konzultáciách je potrebné aby spĺňali charakteristiku konzultácie Smernice EIA; t. j. aby nám bolo umožnené efektívne sa podieľať na výsledku projektu, t. j. ovplyvnenie realizácie v čase kedy sú otvorené všetky možnosti a varianty ďalšieho postupu v predmetnom projekte a to otvoreniu a priamo odbornou diskusiou so všetkými zainteresovanými. Konzultáciu je možné vykonať v rámci konania úradným spôsobom alebo aj neúradným spôsobom pri zachovaní ich charakteristiky podľa Smernice o EIA; v prípade záujmu konzultovať zámer so ZDS mimoúradne, rezervujte si termín tu: <https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk>. Po mimoúradnom absolvovaní konzultácie oboznámime úrad s ich záverom.

Za účelom správneho vybavenia veci a za účelom zmierneného vybavenia veci (§ 3 ods. 4 správneho poriadku) žiadame realizáciu konzultácií s verejnosťou (§ 63 zákona EIA).

Vo vzťahu k rozhodnutiu:

- a) Žiadame o zrozumiteľné vysvetlenie priamych a nepriamych vplyvov na životné prostredie, objasnenie a porovnanie jednotlivých variantov a určenie environmentálnych opatrení pre nasledujúce povoloňacie procesy. Zaujímá nás najmä z hľadiska ochrany a obnovy biodiverzity, budovania zelenej infraštruktúry ako súčasť zámeru a širšieho územia, z hľadiska ochrany vôd a z hľadiska realizácie Programu odpadového hospodárstva SR. Následne žiadame určiť aj environmentálne opatrenia a to aj na základe návrhov ZDS z pôvodného písomného stanoviska.
- b) Chceme tiež upozorniť, že rozhodnutie je podľa § 29 ods. 3 zákona EIA potrebné založiť na vyhodnotení a uplatnení kritérií podľa prílohy č. 10 k zákonu EIA pričom sa má prihliadať na doručené stanoviská. Preto v rozhodnutí nezabudnite uviesť, ktoré kritériá podľa prílohy č. 10 ste pri rozhodnutí uplatnili, ako ste ich uplatnili a ako ste zohľadnili doručené stanoviská (vrátane stanoviska ZDS).
- c) Vo vzťahu k určaniu podmienok rozhodnutia podľa § 29 ods. 13 zákona EIA upozorňujeme, že nimi nemôžu byť odvolávky na zákonné povinnosti alebo všeobecné povinnosti ale podmienkami rozhodnutia musia byť konkrétne opatrenia. V rozhodnutí nezabudnite pri určovaní podmienok zväžiť návrhy ZDS na opatrenia, ktoré sme uviedli v pôvodnom stanovisku a v odôvodnení uviesť, prečo ste konkrétny návrh ZDS akceptovali alebo neakceptovali (§ 20a zákona EIA).

Vyhodnotenie žiadosti o informácie o životnom prostredí Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie:

Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie oznámil listom č. OU-KS-OSZP-2022/007136-008 zo dňa 11.04.2022, že do spisu je možné nahliadnuť (robiť si z neho kópie, odpisy a výpisy) na Okresnom úrade Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie, Hroncova 13, 041 70 Košice v čase úradných hodín. Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie nie je povinný zverejňovať informácie o doručených stanoviskách dotknutých orgánov a verejnosti. Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ods. 24 ods. 1 písm. i) príslušný orgán informuje bezodkladne verejnosť na svojom webovom sídle, prípadne aj na svojej úradnej tabuli o iných informáciách dôležitých na vydanie záverečného stanoviska alebo povolenia. Z uvedeného jasne vyplýva, že možnosť nahliadnuť do spisu bola umožnená fyzickým osobám, právnickým osobám, dotknutým orgánom a dotknutej verejnosti na vyššie uvedenom mieste v čase úradných hodín.

Zrozumiteľné vysvetlenie priamych a nepriamych vplyvov na životné prostredie, objasnenie a porovnanie jednotlivých variantov a určenie environmentálnych opatrení pre nasledujúce povoloňacie procesy je uvedené v zámere navrhovanej činnosti, ktorý je zverejnený na stránke www.enviroportal.sk. Konkretizácia a špecifikácia environmentálnych opatrení je uvedená v zámere navrhovanej činnosti a vyhodnotení požiadaviek Okresným úradom Košice-okolie, odborom starostlivosti o životné prostredie, doručených od ZDS v rozhodnutí zo zisťovacieho konania.

Stanoviská a vyjadrenia boli v primeranej forme a rozsahu zapracované do rozhodnutia vydanom v zisťovacom konaní k predmetnému zámeru navrhovanej činnosti.

Na konzultácie v zmysle § 63 zákona sa vzťahuje § 21 správneho zákona, v súlade s § 64 zákona. Podľa § 21 správneho zákona správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu, alebo ak to ustanovuje osobitý zákon. Príslušný orgán nenariadil ústne pojednávania podľa § 21 správneho zákona, nakoľko si to nevyžaduje povaha veci. Obsahom stanovísk nie sú také pripomienky, ktoré by boli podkladom pre určenie rozsahu hodnotenia a harmonogramu, ale sú podkladom pri príprave podkladov potrebných v ďalšom procese konania o povolení činnosti podľa osobitných predpisov.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie je predprojektovou prípravou. Účelom zákona a celého procesu posudzovania je získať odborný podklad pre vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov, nevytvára ani vecný ani časový priestor pre posúdenie umiestnenia a povolenia navrhovanej činnosti v rozsahu kompetencií príslušného orgánu podľa osobitných predpisov.

Príslušný orgán do rozhodnutia zapracoval požiadavky vo vzťahu k navrhovanej činnosti, ktoré bude potrebné zohľadniť v procese konania o povolení činnosti, ktoré majú oporu v platnej legislatíve.

Okresný úrad v rámci zisťovacieho konania posúdil navrhovanú činnosť z hľadiska povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta vykonávania navrhovanej činnosti, najmä jeho únosného zaťaženia a ochrany poskytovanej podľa osobitných predpisov, významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a to aj kumulatívnych, vrátane vplyvov na zdravie obyvateľstva, pričom vzal do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území.

Okresný úrad pri rozhodovaní prihliadal aj na stanoviská doručené od zainteresovaných subjektov. Stanoviská dotknutých subjektov boli k zámeru navrhovanej činnosti prevažne kladné, prípadne uložili podmienky resp. opatrenia pre ďalšie stupne realizácie navrhovanej činnosti. Písomné stanoviská od subjektov, ktoré nedoručili v termíne podľa § 23 ods. 3 zákona sa považujú za súhlasné.

Na základe vyhodnotenia predloženého zámeru sa dá konštatovať, že predložený zámer je v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou obce. Uvedená skutočnosť sa prejavila v stanoviskách od dotknutých subjektov, ktoré zaslali kladné stanoviská a nepožadovali ďalšie posudzovanie navrhovanej činnosti.

Realizáciou navrhovanej činnosti nie je predpoklad významného priameho ani nepriameho negatívneho ovplyvnenia genofondu a biodiverzity predmetného územia.

Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie, preskúmal všetky predložené stanoviská dotknutých subjektov, ako aj zainteresovanej verejnosti a podklady a dospel k záveru, že všetky vplyvy na životné prostredie, resp. zdravie obyvateľstva v okolí dotknutého územia sa pohybujú v spoločensky prijateľnej miere a dajú sa eliminovať dôsledným dodržiavaním technických predpisov a pracovných postupov, resp. opatreniami, ktoré vyplynuli zo stanovísk dotknutých subjektov k zámeru a budú v ďalších stupňoch povoloľovacej činnosti zahrnuté v príslušnej projektovej dokumentácii. Neboli zistené skutočnosti takého charakteru, ktoré by boli dôvodom na ďalšie posudzovanie navrhovanej činnosti.

V procese zisťovacieho konania neboli preukázané skutočnosti, ktoré by znamenali riziko vážneho poškodenia alebo ohrozenia životného prostredia či zdravia obyvateľstva, prípadne by znemožňovali samotnú realizáciu predmetnej činnosti.

Na základe vyššie uvedeného Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie, rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie podľa § 53 a § 54 správneho poriadku v lehote do 15 dní od doručenia tohto rozhodnutia na Okresný úrad Košice-okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie, Hroncova 13, 041 70, Košice. Včas podané odvolanie má odkladný účinok.

V prípade verejnosti podľa § 24 ods. 4 zákona sa za deň doručenia rozhodnutia považuje pätnásty deň zverejnenia rozhodnutia vydaného v zisťovacom konaní podľa § 29 ods. 15 zákona.

Podľa § 29 ods. 16 zákona dotknutá obec o rozhodnutí vydanom v zisťovacom konaní bezodkladne informuje verejnosť na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené a na úradnej tabuli obce.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku.

Ing. Martina Ploščicová
poverená zastupovaním vedúcej odboru

Doručuje sa

UND - ŠTRKOPIESKY s.r.o., Rastislavova 106, 040 01 Košice-Juh, Slovenská republika
Obec Milhosť, Milhosť, 044 58 Milhosť, Slovenská republika
Združenie domových samospráv, Rovniankova 14, 851 02 Bratislava, Slovenská republika

Na vedomie

Okresný úrad Košice - okolie, OSŽP, odpadové hospodárstvo, Hroncova 10541/13, Košice - Staré Mesto, 040 01 Košice 1
Okresný úrad Košice - okolie, OSŽP, ochrana ovzdušia, Hroncova 10541/13, Košice - Staré Mesto, 040 01 Košice 1
Okresný úrad Košice - okolie, OSŽP, štátna vodná správa, Hroncova 10541/13, Košice - Staré Mesto, 040 01 Košice 1
Okresný úrad Košice - okolie, OSŽP, ochrana prírody a krajiny, Hroncova 10541/13, Košice - Staré Mesto, 040 01 Košice 1
Okresný úrad Košice - okolie, pozemkový a lesný odbor, Hroncova 10541/13, Košice - Staré Mesto, 040 01 Košice 1
Okresný úrad Košice - okolie, odbor krízového riadenia, Hroncova 10541/13, Košice - Staré Mesto, 040 01 Košice 1
Okresný úrad Košice, OSŽP, oddelenie ochrany prírody a krajiny a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Komenského 0/52, 041 26 Košice 1
Okresný úrad Košice, OSŽP, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Komenského 0/52, 041 26 Košice 1
Obvodný banský úrad v Košiciach, Timonova 23, 041 57 Košice 1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach, Ipeľská 1, 042 20 Košice - mestská časť Západ
Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru Košice - okolie, Rožňavská 25, 045 01 Moldava nad Bodvou
Košický samosprávny kraj, odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia, Nám. Maratónu Mieru 1, 040 01 Košice-Staré Mesto
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mlynské nivy 44, 827 15 Bratislava
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia geológie a prírodných zdrojov, odbor štátnej geologickej správy, Námestie Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava 15
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody a biodiverzity, odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny, Námestie Ľ. Štúra 1, Bratislava-Staré Mesto, Bratislava I